

TRIBUNE

Jaargang 44 • nr. 7 • juli/augustus 2008 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

**Onze nieuwe spits:
“Ik ben een waakhond, geen schoothond”**

**De mooiste Jan-momenten
Tweede Kamerleden vertellen**

De overgang

Vorig jaar – na weer vier maanden plat vanwege een hernia – wist ik het zeker: ik moet gaan nadenken over een vermindering van mijn taken. Het had nu geen zin meer voor dat inzicht weg te duiken. Veertig jaar in de frontlinie staan is zwaar en eist zijn tol. Vanaf vorig jaar zomer heb ik nagedacht over de vraag: hoe en wanneer kan ik het voorzitterschap van de fractie overdragen? Over de vraag ‘aan wie’ heb ik me nog het minst druk gemaakt. Mogelijke opvolgers waren er immers voldoende voorhanden, vond ik. De procedure moest vlekkeloos verlopen. Dat was alleen maar mogelijk wanneer mijn voornemen geheim zou blijven. Ik heb mijn voornemen dus ook slechts met een heel klein aantal intimi vooraf kunnen bespreken. Want zou mijn beslissing vroegtijdig op straat komen te liggen, dan zouden de speculaties niet van de lucht zijn, met alle gevolgen van dien. Uiteindelijk heb ik drie maanden geleden de knoop doorgehakt. Het moest in juni. Nu kon het. De partij staat er goed voor: politiek en ideologisch, en ook organisatorisch en financieel zijn we op orde. Bovendien, mijn opvolger moest een eerlijke kans krijgen en zich voor de komende verkiezingen goed kunnen manifesteren. Dit jaar was dus het aangewezen jaar. Maar wanneer in 2008? Meteen na de zomervakantie zou de nieuwe fractievoorzitter te weinig tijd gunnen voor een gedegen voorbereiding op Prinsjesdag. Het moest dus vóór het reces. Het werd 17 juni 2008. Op een dinsdag, want allereerst zou de fractie moeten worden ingelicht. Die komt op dinsdag altijd bij elkaar. Onmiddellijk na de fractievergadering heb ik op een persconferentie mijn beslissing toegelicht en uiteengezet hoe de procedure voor het kiezen van een opvolger eruit zag. De vrijdag erna werd Agnes met algemene stemmen gekozen.

Voor haar begint er nu een zware tijd. Hoewel ze zeer ervaren is in en buiten de Kamer, zal ze nu ook ondervinden wat het betekent de eindverantwoordelijke te zijn. Als voorzitter moet je niet alleen de lijnen uitzetten, je moet ook waken over de eenheid van de fractie. Je moet de samenwerking organiseren én vooruit denken én leiding geven. En dan ben je ook nog eens de eerste woordvoerder. Best pittig. Maar ik heb er alle vertrouwen in dat Agnes het goed gaat doen. Ook dat laatste heeft bijgedragen aan het goede verloop van de ‘overgang’. De fractie heeft me gevraagd om me speciaal te gaan bezighouden met de begeleiding van onze veelal nieuwe volksvertegenwoordigers. Dat ga ik doen. En ook als voorzitter van de partij ligt er nog een hoop denk- en doewerk op me te wachten.

Arend van Dam

**UITGAVE VAN
DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)**
verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of
€ 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Rob Janssen, Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Piet den Blanken, Maja Haanskorf,
Ronald Kennedy, Suzanne van de Kerk,
Marjo van Lijssel, Paul Peters,
Bas Stoffelsen, Karen Veldkamp,
Anthonie Vermeer, Joop Wever,
Dineke de Zwaan

VORMGEVING

Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs

ILLUSTRATIES

Gideon Borman, Arend van Dam,
Len Munnik, Wim Stevenhagen,
Peter Welleman

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
E sp@sp.nl
I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
F (010) 243 55 67
E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 35
E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN FORM

Belangstellenden voor de Tribune op
cd kunnen contact opnemen met de
SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Bilderberg / Hollandse Hoogte

IN DIT NUMMER:

Agnes en Jan

4, 12

De midvoor en de coach

Onzichtbaren in beeld

20

“Waarom denken we hier op 4 mei niet ook aan deze vrijheidsstrijders?”

Retour Kabul

30

“Het was een uitnodiging die ik niet kon weigeren”

EN VERDER...

- 9 Kamerleden over hun ‘Jan-moment’
- 18 Referendum Ierland
- 19 Buijssen in de prijzen
- 26 Jubileum speeltuin Elcerlyck
- 28 Zomerpuzzel

10 Nieuws 36 LinksVoor 37 Gespot 38 Theo 39 Prikbord

Zomer

Vrolijk worden we als we ernaar toeleven, melancholisch zijn we soms als we erop terugkijken: zomer. Daar zijn heel wat liedjes over gemaakt. Mungo Jerry (‘In The Summertime’) en Laid Back (‘Sunshine Reggae’) hadden er zin in en vierden de zomermaanden. Gerard Cox (‘Het is weer voorbij die mooie zomer’) en Rob de Nijs (‘Het werd zomer’) vonden het weer jammer dat het voorbij was. Wat we in elk geval zeker weten over déze zomer, is dat het niet de oranje zomer wordt die tal van voetbalkenners ons na twee EK-wedstrijden in het vooruitzicht stelden. Dat liep even anders. Voor anderen is het weer even slikken dat ze nu geen sigaret meer mogen roken in cafés en restaurants.

En menig partijgenoot zal er toch even aan moeten wennen dat dit de eerste zomer sinds veertien jaar is dat Jan Marijnissen niet meer hét gezicht van de SP-Kamerfractie is. Wat bracht Jan tot zijn terugtreden? En waarom dit moment, zo vlak voor de zomer van 2008? En hoe gaat Agnes het aanpakken? Wie – en hoe – is ze eigenlijk?

U leest er alles over in dit nummer. En ik vind: terugblikken is absoluut op zijn plaats, maar er is wel degelijk ook iets te vieren met het oog op de toekomst. Agnes en Jan hebben er in ieder geval zin in. Samen met u.

Ik wens u een fijne zomer.

Namens de redactie: Rob Janssen

Agnes!

“Mee-regeren is geen doel maar een middel om de wereld te veranderen.”

“Ik ben wie ik ben.” Agnes Kant (41) zegt het vaak. De nieuwe fractieleider van de SP maakt zich niet zo druk over haar imago van bijtertje en wat al niet meer. Belangrijker vindt ze dat de mensen een goed beeld van haar partij hebben. “De SP wil dit land en de wereld menselijker en socialer maken; we hebben de ideeën en we hebben de wil er hard voor te werken.”

“De fractie heeft mij unaniem gekozen, en daar ben ik apetrots op. Het is ook wel wat de leider van de grootste oppositiefractie! Gelukkig heb ik een ruime ervaring binnen en buiten de Kamer en in de partij, heb ik de beste fractie van allemaal en het belangrijkste: als SP weten we waar we naar toe willen.”

Je bent doctor in de epidemiologie. Wat is dat? En heeft het nog een relatie met wat je nu gaat doen?

“De epidemiologie is onderdeel van de gezondheidswetenschappen en houdt zich vooral bezig met de algemene gezondheid in relatie tot de omgeving. Als woordvoerder ‘zorg’ in de Kamer heb ik veel baat gehad bij de kennis die ik gedurende mijn studie heb opgedaan. Dat heeft me geholpen, maar ook niet meer dan dat. In de politiek is kennis heel belangrijk; maar nog belangrijker is de passie waarmee je je standpunten formuleert, verdedigt en ervoor strijdt. Vanaf het moment dat ik actief ben geworden voor de SP, ben ik met van alles en nog wat bezig geweest. Ik heb de afdeling Doesburg mee opgebouwd. We hebben veel actie gevoerd. Een paar jaar was ik er raadslid. En vanaf 1994 heb ik me als medewerker van de kleine Kamerfractie met veel terreinen intensief bezig gehouden. Onlangs hebben we even kort stilgestaan bij het feit dat Harry van Bommel, Jan de Wit en ik dit jaar tien jaar Kamerlid zijn. Die jaren in Den Haag zijn voorbij gevlogen, *never a dull moment*. Iedereen kent mij als iemand die zich vooral laat zien als het over de zorg gaat. Maar daarnaast heb ik altijd veel meer gedaan: de organisatie van de fractie als fractiesecretaris, de opleiding en begeleiding van nieuwe Kamerleden, en veel het land in. Ik heb wat kilometers gemaakt in al die jaren. Steeds op en neer naar Doesburg, maar ook heel veel op werkbezoek, bij acties zijn, noem maar op. We zijn nu overal bezig met de campagne Buurten in de Buurt. En ik vind dat geweldig om te doen.”

Je werk zal je helemaal opslokken. Hoe zorg je dat je de Agnes blijft die we kennen?

“Veel onder de mensen komen, en oprecht luisteren naar hun noden, grieven en wensen. En kritiek beschouwen als een gratis advies. Je moet je permanent proberen te verplaatsen in het leven van anderen. Je hoeft niet zelf politieagent, leraar of fabrieksarbeider te zijn om te begrijpen wat er speelt, zodat je kunt spreken over de zaken die hen bezig houden. Wat belangrijk is, is dat je mensen serieus neemt en dat je goed kunt luisteren. Ondanks het feit dat ik nooit ontslagen ben, kan ik heel goed het woord voeren over de voorstellen van de commissie-Bakker over arbeidsvoorwaarden en het verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd.”

Jan was de leider en jij de secretaris van de fractie. Nu word jij het boegbeeld. Gaat dat wel werken?

“Daar ben ik van overtuigd. En die overtuiging komt voort uit veertien jaar intensieve samenwerking met Jan. Ik heb in die tijd heel veel geleerd en de samenwerking is me goed bevallen. Dus zie ik uit naar deze nieuwe fase in onze samenwerking.”

Je hebt het imago van een ‘bijtertje’. Ben je blij met dat predicaat of vind je het vervelend als mensen dat zeggen?

“Ik ben wie ik ben. Eén van mijn eigenschappen is dat ik inderdaad vasthoudend kan zijn. Ik bijt me ergens in vast en laat niet meer los. Ik laat me niet met een kluitje in het riet sturen, of afschepen. En ja, ik kan soms ook boos worden. Daarbij probeer ik er wel op te letten dat mijn woede niet met mij op de loop gaat. Maar ik vind het eerlijk gezegd ook nogal wat als mensen in verpleeghuizen slecht verzorgd worden! En als een minister dat dan bagatelliseert, ja, dan word ik boos. En dat vind ik terecht. Laten ze mij maar bijtertje noemen. Ik ben een waakhond, geen schoothond.”

Jij moet de SP naar regeringsdeelname leiden, maar hoe ga je...

“Ho wacht, niet zo snel. Laten we niet doen alsof we regeringsdeelname als enige doel moeten beschouwen. Natuurlijk, elke zichzelf respecterende politieke partij wil

aan de knoppen zitten. Wij ook. Omdat je op die manier beter kunt realiseren waar je voor staat. Maar dat wil niet zeggen dat je als grootste oppositiefractie niet ook heel veel kunt bereiken. Dat zie je ook. Het feit dat er nu een plan komt voor de bouw van buurtverpleeghuizen is het directe gevolg van het feit dat wij daar voorturend op aangedrongen hebben. Een ander voorbeeld is de groeiende aandacht voor de publieke sector. Zonder de aanwezigheid en de groei van de SP had men dat onderwerp nooit zo serieus genomen. Een derde voorbeeld is de schrijnende tegenstelling tussen de alsmaar stijgende salarissen aan de top en aan de andere kant het koopkrachtverlies van gewone mensen.

Op al die terreinen bereiken we dingen, ook al is dat nog lang niet voldoende. Regeringsdeelname is een middel om nog meer dingen binnen te kunnen halen dan tot nog toe. Dan zou bijvoorbeeld eindelijk de armoede aangepakt worden, zouden we zorg en onderwijs op orde kunnen brengen en zouden we mensen kunnen inspireren. Regeren is interessant als middel om de wereld te veranderen, dat is het. De komende tijd ga ik mijn stinkende best doen om ervoor te zorgen dat de andere partijen na de komende verkiezingen niet meer om ons heen kunnen.”

Hoe ga je dat aanpakken?

“We moeten natuurlijk zoveel mogelijk zetels halen. De ambitie is boven de dertig. Kwantiteit is belangrijk. Het maakt écht verschil of je negen zetels hebt of vijftwintig. Maar voorlopig moeten we vooral kwaliteit leveren; we moeten stevig en constructief oppositie voeren. We moeten duidelijk maken wat het kabinet laat liggen en tegelijkertijd aangeven wat er anders kan en dus moet. En laten zien dat het ook haalbaar en betaalbaar is wat wij willen. Dat moet onze positie zijn. Als we in de Kamer alleen maar overal kritiek op hebben, dan komen we er niet. We moeten de mensen ervan overtuigen dat ons land door regeringsdeelname van de SP eerlijker en plezieriger kan worden.”

En als dat allemaal lukt, welke mogelijke coalitiepartners zie jij dan?

“Met die vraag loop je wel erg voor de muziek uit. Ik vind het niet verstandig om partijen nu te omarmen of uit te sluiten. Natuurlijk zijn de PvdA en GroenLinks de meest voor de hand liggende partners.

Maar er is heel veel in beweging en je weet niet wat er de komende tijd allemaal nog gaat gebeuren. In de PvdA speelt zich een richtingensrijd af. Van Verdonk weten we absoluut niet wat ze wil. Wat gaat het CDA doen? Blijft het de rechts-conservatieve partij van Balkenende of dienen zich anderen aan met andere opvattingen? Schuift GroenLinks nog verder op naar het liberale kamp?"

Je zei onlangs in de ZO-krant dat je de politiek soms 'strontvervelend' vindt. De inkt van die krant was amper droog of je werd fractievoorzitter. Is dat niet een beetje raar?

"Nee, dat is niet raar. Ik wilde fractieleider worden omdat ik me wil inzetten voor een betere wereld en voor de SP. Maar

sommige dingen in het Haagse wereldje vind ik inderdaad niet leuk. Ik hou niet van arrogantie, ik heb een afkeer van gesjoemel en ik word boos als goede alternatieven niet serieus worden genomen door de regering. Als ik die dingen niet meer strontvervelend vind, heb je een reden om je zorgen over mij te maken."

Geef eens een voorbeeld?

"Nou, de coalitiefracties maken vooraf afspraken over wat de uitkomst van een debat moet worden. Gevolg? Je bent uren bezig om met goede argumenten de regering en de coalitie te overtuigen, totdat je erachter komt dat ze elkaar in een vaste omklemming houden en de standpunten onwrikbaar vastliggen. Dan is het trekken aan een dood paard. In zo'n geval moeten we andere middelen zoeken en inzetten. Aan de ene kant is het dus balen, aan de andere kant houdt het ons ook scherp en creatief."

Hoe ga je je nieuwe functie combineren met je gezinsleven?

"De verantwoordelijkheid zal zeker meer druk en spanning opleveren. Maar Marc en mijn twee dochters hebben bewezen daar goed mee overweg te kunnen. Ze hebben me altijd gesteund en doen dat nu zeker. De afgelopen tien jaar heb ik gemerkt dat je je politieke werk niet kunt scheiden van je privéleven. Die zaken zijn niet te scheiden. Je voelt je betrokken bij de samenleving of niet. En thuis hebben we allemaal een mening ergens over, dus ook over politieke dingen, maar gelukkig ook over alle andere zaken van het leven. Ik merk dat ze thuis nu nog meer meeleven dan voorheen. Dat vind ik heel prettig, het geeft vertrouwen. Mijn jongste dochter wordt binnenkort zestien, de oudste achttien. Die zoeken hun eigen weg in het leven, in de wetenschap dat hun moeder er altijd voor ze is als het nodig is. We praten

veel met elkaar en doen leuke dingen. En dat blijven we doen, ik zou niet zonder kunnen of willen.”

Maar vonden ze het grote nieuws wel leuk thuis?

“Zeker, en ook spannend. Ze zijn eraan gewend dat hun moeder politiek actief is, maar dit is toch wel weer iets anders, heftiger. Toen die foto van mij met mijn dochters in de ZO-krant ook nog eens op tv voorbijkwam, ja, dat was wel even schrikken voor ze, haha. Maar ze vinden dat gelukkig ook erg leuk.”

Wat is je grootste angst in je rol als fractieleider?

“Angst? Ik ben niet zo bang uitgevallen. De vele ervaring die ik heb komt me nu natuurlijk heel goed van pas. Ik weet me ook gesteund door veel, heel goede Kamerleden en medewerkers. Veel mensen hebben me geschreven, gebeld of gemaïld om me succes te wensen. Mijn vurige hoop is dat ik aan alle verwachtingen kan voldoen. Dat zal veel offers en inzet vergen, maar vast ook een hoop mooie momenten opleveren. We strijden voor een eerlijke zaak: dan hoef je eigenlijk nooit bang te zijn.”

Een koele kikker ben je...

“Nou..., ik wil je best bekennen dat ik voor de partijraad (waar ze voor het eerst als fractieleider de partij toesprak –red.) echt zenuwachtig was. Die dagen zijn voor mij sowieso de meest spannende geweest tot nu toe. Op de partijraad wilde ik goed voor de dag komen. Want ik ben doordrongen van het feit dat ik het samen met deze mensen en hun afdelingen moet gaan waarmaken. Ik was erop gebrand een goede en motiverende toespraak neer te zetten. Daarom had ik ook veel tijd en energie in de voorbereiding gestoken. Mijn verhaal werd goed ontvangen en dat was een hele opluchting. We kunnen nu aan de slag! Samen!”

Tekst Rob Janssen

Foto's Suzanne van de Kerk

Jan Marijnissen trad vorige maand af als fractievoorzitter. Elk Kamerlid in de bankjes van de SP heeft hij zien komen. Welk voorval met hem zal hen over decennia nog levendig bijstaan? Acht parlementariërs vertellen.

Mijn Jan-moment

Paul Ulenbelt: “Het ‘klasje’ met SP-talenten kwam eens samen in Oss. Gaf Jan een rondleiding. Práchtig, zo trots als hij was op zijn dorp. Hoe vaak zie je niet dat mensen hun afkomst vergeten zodra ze het gemaakt hebben? Onvergetelijk, hoe hij lopend langs een paar panden over de acties vertelde die hij daar dertig jaar geleden had gevoerd. Het was gewoonweg een live verslag. Heel levendig, we zagen het echt voor ons.”

Ewout Irrgang: “Samen met Jan en Agnes Kant naar ‘de Griek’ om de hoek bij de Tweede Kamer. Waar Agnes altijd een salade at en ik gefrituurde inktvisringen. Jan werkte dan een berg vlees naar binnen. Ondertussen bespraken we allerlei politieke zaken, vooral op financieel-economisch terrein. Jans gerecht staat inmiddels op de kaart als de ‘Marijnissen Schotel’.”

Paulus Jansen: “Veel buitenstaanders of tegenstanders roepen altijd dat bij de SP Jans wil wet is. Mijn ervaring is dat hij Kamerleden juist de ruimte gaf om hun eigen standpunt te formuleren en zich altijd neerlegde bij een fractiestandpunt. Ook al was dat soms afzien voor hem. Toen recent de Partij voor de Dieren met een motie kwam om de vissenkom te verbieden, kon hij het niet nalaten om in het fractieoverleg wat kritische vragen te stellen over de bemoeizucht van Thieme. Maar toen Krista van Velzen de motie steunde, nam hij zijn verlies. Toen ik bij de stemmingen over deze motie echter naar rechts keek, was Jan plotseling verdwenen...”

Jasper van Dijk: “Samen met Jan heb ik eens tijdens een fractieweekend een lied gezongen, ‘Kindertehuis Sint Vitus’ van Alexander Curly. Althans, ik speelde piano en Jan was leadzanger. Het was duidelijk dat we eerst even hadden moeten oefenen, maar we speelden het allebei met passie, en daar ging het om.”

Renske Leijten: “Het was juni 2003, ik was net gekozen als bestuurslid van ROOD. We zouden om zeven uur ‘s avonds overleggen in Den Haag. Het plan was echter veranderd; we zouden eerst nog eten

met Jan en andere partijleden. ROOD-voorzitter Driek van Vugt had de wijziging per e-mail doorgegeven, maar die had ik niet gezien. Toen ik aankwam, trof ik de rest van het bestuur met Jan op het Plein. Het was de eerste ontmoeting met de voorman van onze partij. Hij zei: ‘Jammer dat je er niet bij was. En hij voegde er iets aan toe wat ik nooit meer vergeet: een SP-er checkt iedere dag haar e-mail.’ Sindsdien heb ik het openen van mijn mailbox geen dag meer overgeslagen.”

Henk van Gerven: “Mijn Jan-moment was bij de bezettingsactie van Diosynth in Oss, medio jaren tachtig. Diosynth vervuilde tientallen jaren lucht, bodem en water. De buurt zat geregeld in de stank. Het door de SP opgerichte actiecomité was al jaren actief tegen de stankoverlast en de milieuvervuiling. Op een gegeven moment besloten we tot een bezetting van de fabriek. Zo gezegd, zo gedaan. De toegangspoort werd geopend en met auto’s sloten we de toegang af. De eis was per direct een gesprek met de directie. Die kwam en wilde op hoge toon het woord nemen. Jan nam echter direct het initiatief en zei: ‘Jarenlang hebben jullie niet geluisterd naar de omwonenden, nu zullen jullie naar ons luisteren.’ En hij stak van wal, formuleerde namens het actiecomité en de buurt op niet mis te verstane wijze de grieven en de eisen. Je zag de directie ineenkrimpen. Ze hadden geen weerwoord. Dat is Jan ten voeten uit: zonder ontzag voor wie dan ook vechten voor de goede zaak. En met succes. Binnen enkele jaren investeerde Diosynth 50 miljoen gulden om de vervuiling tegen te gaan. Tien jaar later was Diosynth van paria tot voorbeeld geworden.”

Harry van Bommel: “Begin 1994 deed ik vanuit het SP-hoofdkantoor in Rotterdam de correspondentie voor Jan. Daarnaast verdiende ik mijn brood als leraar op een ROC in Amsterdam. Op een dag vroeg Jan: ‘Harry, volgend jaar zijn de verkiezingen, ga je daarna mee naar Den Haag?’ Ik vroeg me hardop af of we wel met zo veel mensen in de Tweede Kamer zouden komen. Jan keek me aan en zei: ‘Laat dat maar aan mij over.’ Een onvergetelijk moment met grote gevolgen, want dankzij zijn enorme zelfvertrouwen durfde ik nog diezelfde week mijn onderwijsbaan op te zeggen. Op 1 mei van dat jaar werd ik beëdigd in de Tweede Kamer.”

Marianne Langkamp: “Van 1999 tot de verkiezingen in 2006 was ik zijn assistente. Elke dinsdagochtend was er fractieoverleg en ‘s middags volgde dan het vragenuurtje in de Tweede Kamer. Drukke dagen, maar steevast namen we toch even de tijd voor een wandeling naar de haringkar naast het Binnenhof. Elke week een Jan-moment. We bespraken van alles samen. Over politiek, maar ook over heel persoonlijke zaken. Dat was fijn, ik had er veel aan en Jan hoop ik ook. Die wandelingen langs de Hofvijver vormen dierbare herinneringen. Sinds ik in de Kamer zit, lopen we ons rondje nog sporadisch. Maar wél nog steeds met hetzelfde recept: allebei twee haringen en een bekertje melk.”

Oranje verwaterd

Een nagekomen bericht over het EK: in een reportage van RTV Oost was te zien dat het waterverbruik in de rust van Nederland-Roemenië plots met 40 procent steeg. Niet alleen werd de wc vaker doorgetrokken, er werden ook meer koffiepotten bijgevuld. Tijdens de rust van Nederland-Frankrijk piekte het watergebruik zelfs met vijfenvijftig procent, heeft waterbedrijf Vitens uitgerekend. "Kwalificatie was nog niet zeker en spanning werkt op de blaas", aldus de verslaggeefster. Volgens haar konden we aan ons water aanvoelen dat we Europees kampioen zouden worden. Helaas kunnen we die voorspelling drie plaspauzes later doorspoelen.

Arbeidsrecht niet voor de Bakker

Doorwerken tot je 67ste, inperking van het recht op WW en de laagste cao-lonen terugbrengen tot het wettelijk minimum. Dat zijn enkele voorstellen van de commissie-Bakker in het advies 'Naar een toekomst die werkt'. De commissie moest plannen ontwikkelen om meer mensen aan het werk te krijgen. De SP vindt dat de commissie van TNT-topman Peter Bakker daarin jammerlijk heeft gefaald. "Dit is een pleidooi om de sociale verworvenheden verder af te breken", zegt SP-Kamerlid Paul Ulenbelt. "De enige banen die er door deze voorstellen bijkomen, zijn de tweede baantjes die mensen straks moeten nemen om nog rond te komen." De SP zou liever zien dat de regering werkgevers aanspoort om 55-plussers, jonggehandicapten en gedeeltelijk arbeidsongeschikten in dienst te nemen. Overigens zijn we wél blij dat de door minister

Brabant maakt theater

Markante motie SP-Uden

Brabant theaterland: Oss heeft een groot theater, Veghel heeft er een en sinds 1996 heeft Uden Theater Markant. Een mooi theater, maar wel wat groot. Spencer Zeegers van de SP Uden: "Markant is berekend op tachtig- à honderdduizend inwoners, maar Uden heeft er maar veertigduizend." Er zijn dan ook voortdurend financiële problemen. Na jaren van ontwijkende antwoorden, laadt het gemeentebestuur nu alle schuld op de directeur van Markant. Onterecht, volgens Zeegers: "De gemeente heeft te weinig toezicht gehouden en bovendien al vier jaar verzuimd een Raad van Commissarissen in te stellen, want ze willen Markant privatiseren." De SP vroeg de Rekenkamer om onderzoek en die concludeerde dat het College de gemeenteraad daarover onjuist, onvolledig en ontijdig heeft geïnformeerd. Een politieke doodzonde, maar de verantwoordelijke wethouders komen er mee weg. Uit ergernis diende de SP de cynische motie in om de gemeenteraad voortaan nog maar twee keer per jaar bijeen te laten komen: om Prins Carnaval te installeren en om de begroting er in een kwartiertje door te jassen.

Foto [Designerd/flickr.com](https://www.flickr.com/photos/designerd/)

Donner voorgestelde versoepeling van het ontslagrecht niet door de commissie-Bakker is overgenomen.

Bergen op Daal of Roosenzoom

Een landbrug waarbij de Erasmus in het niet valt, een stadspark dat in één adem wordt genoemd met het *Central Park* en doe er ook maar een vliegveld bij! Burgemeester Michel Marijnen van Roosendaal

kan geen gebrek aan ambitie verweten worden. Zijn boodschappenlijstje kan alleen afgewerkt worden, als de stad wordt samengesmolten met Bergen op Zoom. Andere steden en dorpen mogen wat Marijnen betreft ook meedoen. Het verregaande plan is gepresenteerd in een reeks toekomstvisies voor 'Roosen-daal 2025' en heeft volgens de gemeente de beste kans op succes. De lokale SP-afdeling Roosendaal is tegen het peperdure project en noemt het dubbelstad-scenario

ridicul: "Zonde van het geld. Weer een project dat in de bureauladen van de ambtenaren en de bestuurders verdwijnt." Ook de SP in Bergen op Zoom is niet te spreken over het voorstel en meent dat er – als het al wordt overwogen – op z'n minst een referendum over moet plaatsvinden.

Nucleaire wapens onveilig opgeslagen

Veel kernwapens uit de VS liggen in Europa onveilig opgeslagen. Zo blijkt uit een rapportage van de Amerikaanse luchtmacht, uitgelekt in Time Magazine. Eén van de zes genoemde NAVO-bases is Volkel – al heeft de Nederlandse regering nooit willen bevestigen dat daar kernbommen liggen. In het rapport staat dat 'de meeste locaties significant meer middelen nodig hebben om aan de eisen van het ministerie van Defensie (VS) te voldoen'. Het personeel blijkt onvoldoende geschoold en veiligheidssystemen zijn dringend aan reparatie toe. In het KRO-programma *Dingen Die Gebeuren* waarschuwt SP-Kamerlid Krista van Velzen dat de geheimzinnigheid van de regering tot onverantwoorde risico's leidt. Ze heeft er bij de regering op aangedrongen om de Kamer volledig te informeren en concrete maatregelen te nemen. In totaal liggen er 350 Amerikaanse kernwapens in Europa opgeslagen.

Topman of flopman?

Kelderende beurskoersen en toch een bonus van 2,5 miljoen euro? Het kan als je Jean Paul Votron heet en topman bent bij Fortis. De verzekeraar doet daar zelfs, zonder goedkeuring van aandeelhouders, een salarisverhoging van 73 procent bovenop.

Wie zo veel bijeen weet te graaien staat terecht op nummer 1 op de ranglijst van belonings-schandalen, samengesteld door de Vereniging van Effecten-bezitters. In die rangorde zullen we Jan Houwert – ooit leiding-gevende van Wegener – niet snel terugvinden. Toen de krantenuitgever vorig jaar voor 87 procent werd overgenomen door de Britse investeerder Mecom, kregen de aandeelhouders een keus: keiharde euro's of aandelen Mecom. Houwert koos daarbij volgens het *Financieele Dagblad* 'bijna als enige' voor aandelen. Foutje. De waarde van het pakket is inmiddels met 75 procent gekelderd. In het geval van een grootaandeelhouder als Houwert betekent dat een strop van 100 miljoen euro. Maar voordat u een inzamelingsactie begint: zijn pakket is nog altijd een slordige 35 miljoen waard. Ernstiger is dat er door de overname honderden banen op de tocht staan.

Meedogenloze zorgverzekeraars

Steeds meer zorgverzekeraars onderzoeken eerst de gezondheid van verzekerden voordat die worden toegelaten tot een aanvullende verzekering. Dat blijkt uit onderzoek van de Nederlandse Patiënten en Consumentenfederatie (NPCF). Omdat voor aanvullende verzekeringen geen acceptatieplicht geldt, vallen vooral chronisch zieken en ouderen buiten de boot. Door de 'risicoselectie' betalen chronisch zieken torenhoge premies voor een polis met uitgebreide dekking of worden ze zelfs helemaal uitgesloten van bepaalde voorzieningen. "Zij zijn in dit stelsel overgeleverd aan de

In memoriam Mies Bouhuys

Mies Bouhuys

27 januari 1927 – 30 juni 2008

Schrijfster Mies Bouhuys was één van de bekende Nederlanders die in 2001 meewerkte aan het manifest 'Stop de uitverkoop van de beschaving'. Dat richtte zich tegen de uitverkoop van de publieke sector en van waarden die heel lang kenmerkend zijn geweest voor onze beschaving. Het manifest kwam uit tijdens de tweede regeerperiode van Paars en leidde tot veel commotie; in de politiek, in de media en in de samenleving. Mies Bouhuys was tijdens de vele bijeenkomsten de strijdbaarheid zelf. Ze zette de zaken die niet klopten keihard neer.

Mies had een bijzondere belangstelling voor Latijns-Amerika. Ze zette zich in voor de 'dwaze moeders' in Argentinië en was ook erg ongelukkig met het feit dat een lid van het verderfelijke Videla-regime verbonden werd met ons koningshuis. Ze was dan ook een van de initiatiefnemers voor 'het nationaal geschenk mensenrechten Argentinië' ter gelegenheid van het huwelijk van de kroonprins met Máxima. De opbrengst ging naar slachtoffers van de dictatuur.

Engagement, gedrevenheid en zucht naar rechtvaardigheid kenmerkten het leven van de schrijfster, dichteres en toneel- en scenarioschrijfster, regisseur, en nog veel meer.

We zullen Mies Bouhuys missen als mens. Ze was een rots in de branding.

Foto Hans van den Bogaard / Hollandse Hoogte

wil van meedogenloze zorgverzekeraars", aldus SP-Kamerlid Henk van Gerven. Hij wil dat minister Klink actie onderneemt om de positie van chronisch zieken in het nieuwe zorgstelsel te verbeteren. Van Gerven stelt onder meer voor dat het

basispakket wordt uitgebreid met fysiotherapie en geneesmiddelen voor chronisch zieken. "De aanvullende verzekering is verworden tot een instrument om dure verzekerden, en dat zijn juist de mensen die zorg hard nodig hebben, te weren. Dit was

toch niet de bedoeling?" Het druist tevens in tegen de afspraak gemaakt door Klinks voorganger Hoogervorst.

Actie SP-Zwolle maakt geschiedenis

In 2005 voerde de afdeling Zwolle, in het kader van de campagne tegen de Europese Grondwet, actie bij het standbeeld van Thorbecke – de in Zwolle geboren liberale opsteller van de Nederlandse Grondwet van 1848 en grondlegger van de parlementaire democratie in ons land. Met twee spandoeken met daarop de tekst 'Stem je ja of denk je na' en 'Zo liberaal heb ik het nooit bedoeld' werd tijdens de ochtendspits actie gevoerd. Een uitgever van geschiedenisboeken heeft de afdeling Zwolle gevraagd of er een foto van deze actie gepubliceerd mag worden in een komende uitgave. De afdeling hoefde niet lang te aarzelen en stemde toe.

Groenste politicus

Geen alledaags gezicht: een Tweede Kamerlid bovenop een groene bakfiets op het Plein in Den Haag, waar gewoonlijk de ministeriële auto's-met-chauffeur af en aan rijden. Het ritje maakte deel uit van de huldiging van SP-Kamerlid Hugo Polderman als Groenste Politicus van het Jaar. Het juryrapport van Vereniging Natuurmonumenten roemt zijn 'kennis, passie en inzicht' en zijn scherpe inbreng in debatten over natuur en landschapsbeleid. Gefeliciteerd, Hugo!

Foto Suzanne van de Kerk

“Het afscheid viel me niet zo zwaar”

Veertien jaar lang was hij het vertrouwde gezicht van de SP. Hij veranderde de Haagse politiek, maar hij veranderde zelf ook. Toch ziet hij in de spiegel nog steeds de politieke pionier die hij bijna veertig jaar geleden al wilde zijn. Jan Marijnissen en het afscheid dat geen afscheid is.

INTERVIEW

“Eigenlijk wist ik het vorig jaar al. Toen ik vier maanden plat lag. Ik was doodsbang dat ik nooit meer van die hernia af zou komen. Ik heb me toen laten voorlichten over wat het betekent, als ik ermee zou blijven sukkelen. Nou, ik kan je zeggen: dat betekent nogal wat. Dus het was in mijn eigen belang én in het partijbelang dat ik een goed moment zou kiezen om het fractievoorzitterschap over te geven. En dat betekende dat ik moest nadenken over de vraag hoe ik het voor mijn opvolger zo ideaal mogelijk kon maken. Dat was eigenlijk het enige wat telde. Ik wilde dat het ruim voor de verkiezingen zou gebeuren. Dus het moest in 2008. Want in 2007 hadden we een belangrijk partijcongres en vonden er hier en daar wat incidenten plaats. Ook heb ik nagedacht over de vraag of het voor of na het reces moest. Eerst dacht ik: ik doe het op het eind van het zomerreces. Maar tegelijkertijd wilde ik het ook weer niet *sneaky* doen: tijdens de vakantie. Je moet zorgen dat je opvolger zich meteen in de media kan profileren. En dat kan niet in de vakantie. Dus twee weken vóór het reces leek me ideaal. Die knoop heb ik twee maanden geleden doorgehakt – en

vervolgens een planning gemaakt. Jaha, afscheid nemen is nog een heel gedoe.”

Was het voor jezelf moeilijk?

“Nee, toch niet. Alhoewel; het zijn wel dubbele gevoelens die er opkomen. Je sluit toch een periode af en in de fractie waren nogal wat mensen verrast. Of bezorgd over hoe het nou verder moet. Dat heb ik wel als moeilijk ervaren. En ik was ook wel een beetje weemoedig na al die jaren. Dat wel. Maar toch was er ook de opluchting. Het is een enorme verantwoordelijkheid geweest al die jaren; heel zwaar. Maar ja, aan alles komt een eind. Dan kun je het beter zelf regisseren, voordat mensen over je gaan zeggen: ‘Vroeger was hij wel goed, maar kan die man onderhand niet eens weg daar.’ Kijk, het zou heel problematisch voor me zijn geweest als ik de fractie in slechte staat zou overdragen. Of als ik geen vertrouwen zou hebben in mijn opvolger. Dan zou ik het er inderdaad heel moeilijk mee gehad hebben.”

Hoe hebben ze bij jou thuis gereageerd?

“Nou, mijn dochter Lilian schrok er toch wel van. En mijn vrouw Mari-Anne

geloofde het eerst niet. Ze had zoiets van: ach, het gaat wel weer over. Maar het ging dus niet over. Ze maakte zich vooral zorgen dat ik in een groot gat zou vallen. Aan de andere kant was ze ook wel weer verheugd, omdat ik dan weer eens wat meer thuis kan doen. En ze vindt het eigenlijk ook wel een verstandige beslissing, met het oog op mijn gezondheid en de jaren die nog komen. Plus met het oog op dat het gewoon goed is voor de SP, dat er na zo veel jaren een ander gezicht komt.”

Dus je bent binnenkort wat meer thuis?

“Nou, da’s een misverstand, hoor. Ik bedoelde dat ik nu eens wat vaker met Mari-Anne naar het theater kan. We spraken dat altijd wel af, maar negen van de tien keer kon ik uiteindelijk toch weer niet mee. Moest ze onderhand als een weduwe op zoek naar iemand om met haar mee te gaan. En vanaf nu kan ik waarschijnlijk wat vaker mee. Maar ik ben niet iemand om vaker thuis te gaan zitten. Ik ben nog heel wat van plan: een boek schrijven, bijvoorbeeld.”

Wat is voor jou hét hoogtepunt van de afgelopen veertien jaar?

“Je zou denken de enorme verkiezingsoverwinning van 2006. Maar ik kies toch een ander moment. Het fraaiste hoogtepunt voor mij was de verkiezingsuitslag van 1998, toen we van twee naar vijf Kamerzetels gingen. Je moet weten dat Paars toen nog zeer populair was. Desalniettemin waren wij in staat geweest om mensen duidelijk te maken dat er ook heel veel nadelen aan Paars verbonden waren. Nu ziet iedereen dat. Maar goed, 1998 was eigenlijk de eerste keer dat de mensen ons niet alleen op ons lokale werk en onze acties beoordeelden. Remi en ik waren in 1994 voor het eerst in de Kamer gekomen en vier jaar later oordeelden de mensen dat wij met z’n tweeën goed werk hadden verricht. We bleken dus ook parlementair een goede partij te zijn. Het was een beloning voor ons parlementaire werk en het gaf mij veel vertrouwen. Zo van: wacht eens even, nu kunnen we ook echt een volwassen politieke partij worden.”

En het dieptepunt?

“De moord op Fortuyn en het feit dat daarna de verkiezingen toch gewoon zijn doorgegaan. Ik vind het nog steeds belachelijk dat toen de afspraak werd

Kamerbode en Jan. “Een, twee, drie, vier jaar maak ik netjes vol”

Foto Suzanne van de Kerk

gemaakt dat er geen campagne gevoerd mocht worden, maar dat de mensen wél moesten gaan stemmen. Goed, uiteindelijk gingen we van vijf naar negen zetels, maar daar ging het me niet om. Het ging mij om het principe dat je verkiezingen moet houden op het moment dat je ook campagne kunt voeren. Als je het uit piëteit voor Fortuyn niet ethisch vindt om campagne te voeren, moet je ook geen verkiezingen houden. Dan moet je die een half jaar uitstellen. Dat had iedereen aanvaard en dan had je een veel normaler

klimaat gehad, waarin normaal gedebatteerd had kunnen worden over van alles en nog wat. De dood van Fortuyn was een dieptepunt uit menselijk oogpunt; de manier waarop daar door de heersende partijen mee is omgegaan, is een politiek dieptepunt. De manier waarop toen uit puur opportunisme werd besloten de verkiezingen toch te laten plaatsvinden, vind ik nog steeds te gek voor woorden. Ze waren bang voor een volksoptand als de politiek tot uitstel had besloten. Flauwekul.”

Is het parlement gedurende de afgelopen veertien jaar veranderd?

“Zeker. Wij hebben op heel veel punten naam gemaakt. Schoongemaakt, zou ik zeggen. Wij zijn bijvoorbeeld trendsetzend geweest in het aan de tand voelen van het

kabinet door middel van schriftelijke en mondelinge vragen. Nu doen alle fracties dat, maar wij zijn ermee begonnen om dat als een scherp politiek instrument te gebruiken. Wij zijn tevens de eerste partij geweest die afweek van de ongeschreven regel dat het parlement unaniem besloot tot uitzending van militairen. De SP was de eerste fractie die daarvan durfde af te wijken en te zeggen: ‘We staan er niet achter, dus we steunen het niet.’ Op heel veel punten hebben we nieuwe maatstaven geïntroduceerd en de trend gezet: inhoudelijk en ook qua stijl. Zo hebben we ook de afstandelijke manier van praten van politici veranderd door begrijpelijke taal te spreken. Dat hebben heel veel mensen buitengewoon gewaardeerd. Verder is het fenomeen spoeddebat er door onze druk gekomen. Wel wil ik hier een kanttekening maken, want ik zie nu dat

van die middelen door alle fracties gebruik gemaakt wordt voor van alles en nog wat. Je moet natuurlijk wel de juiste maat weten te houden. Ik heb in de fractie ook altijd gezegd: 'Jongens, vragen stellen, spoeddebatten aanvragen, moties indienen; allemaal prima, maar beperk je wel tot de belangrijke punten. Want anders wordt dat scherpe wapen toch weer bot.' Het resultaat is nu, dat we in de Kamer te weinig debatten op hoofdlijnen hebben. Je hebt één keer per jaar de Algemene Beschouwingen en één keer per jaar verantwoordingsdag. Dat zijn twee momenten waarop de fractievoorzitters tegenover elkaar staan. Maar ik zou het goed vinden als zij ook over bijvoorbeeld militaire uitzendingen of de embryo-selectie een debat op hoofdlijnen kunnen voeren. Daarmee vermijd je een technocratisch debat en krijg je veel meer politieke en ideologische lading. En dan kun je beter onderzoeken hoe consistent politieke partijen zijn."

Ben jij zelf veranderd?

"Oh, vast wel. Alleen al door veertien jaar mee te draaien. Ik heb altijd geprobeerd te voorkomen om mezelf te gaan herhalen. Als je bij jezelf denkt: 'Hé, dat heb ik al honderd keer gezegd', dan moet je gaan oppassen. Dus in die zin ben je aan verandering onderhevig. Door iets heel lang te doen, krijg je meer ervaring. Je wordt slimmer. Boerenslim. Tegelijkertijd schuilt daar ook het gevaar in dat je de verbazing verliest. De verbazing van: 'Hé, wat hoor ik nou? Dat kán toch helemaal niet!'"

Ben je dan minder scherp geworden?

"Nee, ik bedoel wat Mick Jagger ooit schreef. Dat je meer en meer de invulling wordt van de karikatuur die anderen van je maken. Dat je steeds moet beantwoorden aan het beeld dat anderen van je hebben. En van mij hebben de mensen het beeld van de fractievoorzitter van de grootste oppositiepartij. Dat klopt en dan moet je je ook navenant gedragen. Maar tegelijkertijd zie ik mezelf toch vooral als een pionier. Ik wil dingen uitproberen en uitzoeken. En de risico's lopen die daarbij horen. Opereren *on the edge*, ik hou daarvan. Dus niet alleen in je zetel zitten, maar ploeteren, aan de slag gaan en tegen de stroom in roeien als het moet. Dát ben ik. In die zin ben ik níét veranderd."

In de media kom je vaak twee stellingen tegen. De eerste is: 'De SP is Jan.' En de tweede: 'Jan is de SP.' Welke van de twee klopt?

"Hmmm... Ze kloppen eigenlijk allebei niet. Maar als ik er dan echt eentje moet kiezen, dan kies ik die laatste. Omdat mijn wordingsgeschiedenis nou eenmaal zo nauw verbonden is met die van de SP. De eerste stelling is natuurlijk klinkklare nonsens. In democratische zin zijn bij ons alle leden even belangrijk. Dat is bij geen enkele andere partij zo. Goed, er zijn SP'ers die actiever zijn dan anderen, maar van die laatste groep zijn er ook vele duizenden die iets bijdragen of inbrengen waar de partij sterker van wordt. Tegen die achtergrond zou het wel heel raar zijn, als de partij afhankelijk zou zijn van één persoon. Waarmee meteen het verschil is aangegeven met Wilders en Verdonk. Er hoeft maar íts te gebeuren met Verdonk en haar beweging stort in. Dat risico heeft de SP nooit gelopen en dat blijkt wel uit de wisseling van het fractievoorzitterschap."

Hoe weet je dat zo zeker?

"Veertien jaar ben ik de midvoor geweest van een selectie die kwantitatief en kwalitatief is gegroeid. Waarom zou die selectie wegzakken als de midvoor de rol van trainer op zich neemt? De partij is een solide organisatie. Oké, er zijn gebreken, er worden fouten gemaakt. Maar het is niet zo dat met het vertrek van één speler de hele selectie minder gaat draaien. Zeker niet omdat we de afgelopen jaren veel in de jeugdselectie hebben geïnvesteerd, dat werpt nu al zijn vruchten af."

Je blijft Kamerlid en partijvoorzitter. In die functies kan je rug je toch ook parten gaan spelen? Je zei zelf dat politiek topsport is.

"Zeker wel. Maar als je die functies bekleedt en dan ook nog fractievoorzitter bent, dan eis je van jezelf dat je ook nog de gouden medaille haalt. Die druk is er nu wel af. Ik kan nu veel meer achter de schermen dingen doen, en wel in een tempo dat niet direct door de actualiteit bepaald wordt. Vergeet niet dat ik bijna veertig jaar in de frontlinie heb gestaan. Ik maak nu de vier jaar ook netjes vol. Maar wat ook meespeelt, is dat ik al bijna 56 ben. Als ik door was gegaan, had ik eigenlijk voor zeven jaar moeten bijtekenen. Tot de

"Afscheid nemen is nog een heel gedoe"

Foto Bas Stoffelsen

verkiezingen is het nog twee, drie jaar en als de SP dan in de regering zou komen, dan zou het raar zijn als de politiek leider niet weer vier jaar zou volmaken. Dus tel maar uit: nu 56 en straks 63. En met die vierde hernia in het achterhoofd, zou dat onverantwoord zijn. Voor mijzelf, voor mijn gezin en ook voor de partij."

Jouw imago is al vele malen vergeleken met dat van Agnes. Jij zou wat gemoedelijker zijn en Agnes daarentegen wat feller, militanter. Klopt dat?

"Nou, ik hóóp dat het zo is! Ik denk dat we gebaat zijn bij een militante, strijdbare fractieleider. Strijdlustig. Precies wat we nodig hebben."

Heeft Agnes eigenschappen die jij niet hebt?

"Natuurlijk: ze is een vrouw, hahaha. Maar ik weet wat je bedoelt, maar ik ga Agnes niet voor de voeten lopen. Het zal moeten blijken, het moet zich allemaal uitkristalliseren. Wat ik wel gemerkt heb, is dat haar zelfvertrouwen een enorme *boost* heeft gekregen toen ze unaniem gekozen werd door de fractie en vervolgens ook door de partijraad zo warm werd verwelkomd. Geweldig was dat. Maar dat zij het imago heeft van zich in dingen vastbijten en scherp blijven – ondanks dat ze toch al tien jaar in de fractie zit – dat is een hele goeie eigenschap."

Je zei al dat je bezig bent met een boek. Waarover?

"Over de globalisering. Kijk, bij de SP weten we als geen ander hoe belangrijk het is dat je weet waar je woont, dat het daar op orde is en dat je er thuisvoelt. Wat je nu ziet, is dat de globalisering vaak wordt gebruikt als argument om dat thuis uit te hollen. Om het mes te zetten in de publieke sector, de sociale zekerheid en het arbeidsrecht. Mijn stelling is dat dat helemaal niet hoeft. Want in essentie is globalisering vooruitgang. Dat is een tegenstelling, die ik in mijn boek wil proberen bloot te leggen. De maatschappij verandert voortdurend en het formuleren van haalbare doelen is een continu proces in de partij. We zijn al in richtinggevende zin bezig met het formuleren van een verkiezingsprogramma dat zal gaan over het tweede decennium van de 21e eeuw. Dat vergt veel denkwerk en er zal nog veel werk verzet moeten worden. Ik hoop dat mijn boek een bijdrage kan leveren aan dat proces."

Tekst Rob Janssen

Harry van Bommel juicht om Iers tegendoelpunt

Nederlanders mochten niet naar het stemhokje om zich uit te spreken voor of tegen het Verdrag van Lissabon; zeg maar de verkapte Grondwet van de Europese Unie. De Ieren wél. Zij zeiden 'nee' tegen het verdrag. Harry van Bommel is het volmondig met hen eens.

Heb je het Verdrag van Lissabon geheel gelezen?

“Ja, dat kost ruim een dag. 95 procent is gelijk aan de tekst van de afgewezen Grondwet.”

Wat is nou het bezwaar tegen het verdrag?

“Dit verdrag is een enorme stap in de federalisering van Europa. De lidstaten verliezen het vetorecht over tal van zaken. Dat betekent dat we ongewenst beleid op gebied van justitie, asielrecht of binnenlandse zaken niet meer kunnen tegenhouden. Daarnaast zouden we een Europese minister van Buitenlandse Zaken krijgen én een Europese president. Zo komen er meer instituten tussen de politici en de burgers te staan. In zo'n nieuwe situatie krijgen de grotere landen het voor het zeggen.”

Nou en?

“Dat zou zeer ongunstig zijn, want ons land en andere kleine landen zullen het onderspit delven. De democratie verliest dan. Het draagvlak voor Europa zal verdwijnen, want wie vertegenwoordigt de burger dan nog? De dominantie van Europa zal over van alles en nog wat gaan. Daarom moet het goedkeuringsproces van het verdrag worden gestopt.”

Het kabinet en de regeringspartijen hebben daar vast geen zin in.

“Nee. Van meet af aan hebben ze geprobeerd discussie over dit Europese verdrag te voorkomen. In tegenstelling tot verschillende andere landen, heeft de Nederlandse regering bijvoorbeeld verzuimd om met een publiekversie van het Verdrag van Lissabon te komen.”

Het woord 'ratificatieproces' suggereert een stappenplan, dus niet zomaar even een handtekening zetten?

“Elk afzonderlijk parlement van alle 27 EU-landen moet instemmen. Dat is het proces. Daarmee vindt men dat is voldaan aan de democratische voorwaarde dat de volkeren van Europa 'ja' zeggen. Maar aan hen wordt niets gevraagd, behalve dan in Ierland. De Ieren zeiden 'nee', maar Nederland en de andere landen willen doordenderen.”

Allemaal? Dus het Ierse 'nee' is goud waard?

“Op zich wel. Maar de andere regeringen respecteren het niet en zetten de Ieren nu onder druk met het argument dat alleen zij dwarsliggen. Uiteraard zal de SP Ierland blijven steunen en aanmoedigen om niet te zwichten voor die druk.”

Maar hoe moet het dan wél met Europa?

“Laat Europa zich alleen bemoeien met de werkelijk grensoverschrijdende kwesties. Dus wél milieu, klimaat, internationale criminaliteitsbestrijding. Maar niet de subsidiëring van fietspaden in Drenthe, steun voor de bouw van jachthavens in de polder of het sponsoren van een reclamespotje voor kip, zoals nu gebeurt. Denk je dat de belastingbetaler erop zit te wachten om te dokken voor de lobby van de kipindustrie? De echt internationale zaken kunnen worden aangepakt in samenwerkingsverbanden van soevereine staten.”

In de Eerste Kamer heeft de SP niet minder dan 105 vragen aan de regering voorgelegd. Al iets op gehoord?

“Nog niet. Het lijkt me dat de regering er de handen vol aan zal hebben om met deugdelijke antwoorden te komen. Dat zal inderdaad nog wel even duren en eerder kan het parlement niet instemmen met ratificering.”

Hoe nu verder?

“Eerst goed naar de Ieren luisteren. Ik hoop dat ze volharden in hun 'nee' en dat daardoor alsnog een eerlijke discussie ontstaat over de toekomst van Europa. Dat moet dan wel een discussie worden waar de bevolking in betrokken wordt. Anders is er geen draagvlak voor Europa.”

Is hiermee voorlopig even alles gezegd over het Verdrag van Lissabon?

“Eén ding wil ik nog kwijt. Ik vind het nog steeds erg dat de PvdA gedraaid is en geen steun verleend heeft aan mijn initiatiefwetsvoorstel voor een referendum. Het ontbreken van draagvlak voor hoe de EU nu te werk gaat, is groter dan het lijkt. Dat is een aderlating voor de democratie.”

Tweede-kamerleden Harry van Bommel en Sharon Gesthuizen, beiden rechts, feliciteren de Ieren

Het beste paard van stal

Het Tilburgse SP-raadslid Marjolein Buijssen (22) is door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten VNG uitgeroepen tot Jong Raadslid van het jaar. De jury koos haar uit veertig genomineerde jonge collega's. Naast raadslid is ze parttime persvoorlichtster bij Milieudefensie in Amsterdam.

Wat was de prijs?

“Een nogal kitscherige bokaal en abonnementen op vakbladen. Het leukste deel van de prijs is een dag meelopen met topbestuurders, zoals de Amsterdamse burgemeester Job Cohen.”

Hoe heb je het gevierd?

“In het weekend ben ik met vrienden de stad ingegaan. Ik had ontzettend veel bloemen gekregen. Alle bossen gingen mee tijdens het stappen; ik heb ze uitgedeeld en geruild voor bier.”

Hoe ben je in de politiek terechtgekomen?

“Op de middelbare school moesten we partijprogramma's vergelijken. Ik voelde me aangetrokken tot de SP, omdat die de wijk ingaat, luistert naar de mensen en voor hen in actie komt. Vandaar mijn voorkeur boven bijvoorbeeld GroenLinks. In mijn toenmalige woonplaats Rosmalen kwam ik in contact met ROOD en toen ik in Tilburg ging studeren bleek daar nog

geen ROOD-groep te zijn. Er waren genoeg mensen die dat wel wilden, ik heb geholpen met de oprichting.”

Het juryrapport noemt jou 'zichtbaar, benaderbaar, origineel en succesvol'. Wat moeten we ons daarbij voorstellen?

“Zichtbaarheid heb ik te danken aan het regelmatig inbrengen van voorstellen. Dat leidt tot aandacht in de lokale pers, waardoor ik word herkend op straat. Bovendien laat ik me letterlijk zien; ik ben geen type dat borrels afloopt maar ik kom graag op bewonersavonden. Wie zich veel laat zien, wordt vanzelf benaderbaar. De jury zag originaliteit in mijn soms op het eerste gezicht rare voorstellen. Als ik me vervel tijdens saaie vergaderingen bedenk ik uit balorigheid wel eens iets gekks, zoals kinderraden. Dat kwam erdoor. Net als mijn motie om het gebruik van jargon, moeilijke woorden en Engelse termen tijdens vergaderingen te verbieden. De meeste van mijn voorstellen worden aangenomen. Dat kun je succesvol noemen.”

Wat zijn je ambities?

“Voor mezelf heb ik geen verlanglijstje. Het was ook niet mijn ambitie om in de gemeenteraad te komen of een prijs te verdienen. Ik wil me inzetten voor de inwoners van Tilburg. Een inhoudelijke ambitie is het vergroenen van Tilburg. Ik ga me er met onze fractie sterk voor maken om het aantal bomen te verdubbelen, zodat we straks per stadsbewoner een boom hebben.”

Je bent 22. Moet jij niet genieten van het leven, feesten en beesten?

“Dat doe ik echt wel, hoor! Ik ga graag de kroeg in met vrienden, ga regelmatig op vakantie en bezoek concerten. Ik kom niets te kort. En als het werk uit de hand loopt, zet ik gerust mijn telefoon een dag of twee uit. Natuurlijk is het druk. Ik ben naast mijn halve baan bij Milieudefensie zo'n dertig uur per week bezig met politiek. Maar ik heb geen gezin, dus ik houd genoeg tijd over.”

Tekst Anthonie Vermeer
Foto's Joop Wever

Foto Saw Po Dah

“Zo’n maatje als Karel vind ik nooit meer”

Jan Bogaerts zet werk met Karen-vluchtelingen voort

Zonder wijlen schrijver Karel Glastra van Loon, maar mét camera en een computerexpert reisde fotograaf Jan Bogaerts terug naar de Karen-vluchtelingen uit Birma. “Karel en ik zouden klootzakken zijn als we niets terugbrachten; ik wil ze leren zichzelf zichtbaar te maken.”

Een beeldman, dat is fotograaf Jan Bogaerts. Met een passie voor het vertellen van verhalen. “Een schrijver gebruikt daarvoor zijn pen, ik mijn camera”, zegt

hij in de tuin van zijn huis even buiten Deurne. Een idyllischer plek is moeilijk te vinden, tussen groene hagen aan de rand van een weiland zitten we aan een zonovergoten tafeltje. Nog maar een paar weken geleden was Bogaerts in Thailand, in het kamp Mae La, waar ruim veertig-

duizend vluchtelingen uit Birma verblijven. De meesten van hen zijn Karen, Birma’s grootste etnische minderheidsgroep. Het was zijn tweede bezoek; begin 2003 bracht hij een aantal weken door in dit grensgebied tussen Birma en Thailand met de inmiddels overleden schrijver Karel Glastra van Loon. Daaruit resulteerden de roman ‘De Onzichtbaren’ en het fotoboek ‘De Onzichtbaren in beeld’. Later volgde een reizende tentoonstelling van de foto’s. “Sinds die reis heb ik mijn hart verpand aan het lot van deze mensen”, zegt Bogaerts. “Ze zijn op gruwelijke wijze uit hun land verjaagd maar ze zijn enorm

ONZICHTBAREN IN BEELD

creatief en energiek. Die veerkracht wil ik graag overbrengen. Bovendien hebben Karel en ik er zo veel gehaald, we zouden klotzakken zijn als we niets terugbrachten. Daarom ben ik teruggegaan en heb ik er samen met computerdeskundige Paul Siteur het communicatieproject *Time-light@MaeLa* opgezet. We leren de Karen om via beeld en tekst hun verhalen op het internet te zetten: hun geschiedenis en hun dagelijks leven.”

Hoe komt een Brabantse fotograaf in een Birmees vluchtelingenkamp terecht?

“Door Karel. Ik was al jaren met hem bevriend – al sinds hij als jonge, aanstormende journalist bij Nieuwe Revue kwam, waar ik als freelance fotograaf werkte. Het klikte direct, we hadden eenzelfde kijk op de dingen. Dat maak je niet vaak mee. Het was een feest om met hem samen te werken. Toen kreeg Karel van Stichting Vluchteling het verzoek om een boek te schrijven over Birmeese vluchtelingen in

een kamp in Thailand. Hij heeft daar met zijn vrouw en kinderen drie maanden gewoond en ik ging bij hem langs om samen een artikel te maken voor Vrij Nederland.”

Het werd meer: een boek en een tentoonstelling.

“Ik raakte daar in Mae La zo onder de indruk dat ik iets wilde maken dat beklijft. Je staat daar in dat kamp en eigenlijk moet je huilen. Wat ik aantroef leek een idyllisch paradijs, waar ik meteen wilde wonen. Eerst dacht ik nog dat het leed niet te visualiseren was. Tot ik de pijn zag in de ogen van de mensen. Het verdriet bij kinderen. Je merkt dat mensen vrolijk willen zijn en tegelijk zie je dat er iets is dat jij niet weet, niet begrijpt.”

Had je van tevoren onderzoek gedaan?

“Nee. Ik had twee camera's mee: eentje voor reportage, een ander voor portretten. Ik stapte in een opgemaakt bedje, Karel

had al veel onderzoek gedaan en met mensen gepraat. Zo is ook onze combinatie: ik ben de kijker, intuïtief en extravert en Karel is de denker, introvert maar ook intuïtief. Ik vroeg, Karel antwoordde. Tot mijn komst had hij vooral in het stadje Mae Sot gezeten, daar kon hij onderzoek verrichten. Het kamp Mae La was ook voor hem een shock. Hij zag wat ik deed, mijn impuls komt uit de visuele aanwezigheid van personen en situaties.”

In zijn boek zegt Karel dat je pas werkelijk iets ziet als je echt leert kijken: ‘En om echt te kijken, zegt fotograaf Jan Bogaerts, moet je je laten leiden door het licht.’ Wat een prachtige zin.

“Zoals alleen Karel die kon schrijven. Het klopt dat licht voor mij een waarachtig en vrij uitgangspunt is. Waar is het mooi? Hoe komt er kleur in, mededogen? Een gezicht krijgt bijvoorbeeld iets bruinroods door de okerroze gloed van het ochtend-

Foto Jan Bogaerts

ONZICHTBAREN IN BEELD

licht. Dat versterkt de schoonheid. Schoonheid is voor mij het voertuig: pijn raakt meer als je het in schoonheid ontwaart. Deze planeet vind ik geweldig, het is een ongekend bijzondere plek. Al die natuur, van paardenbloemen tot majestueuze wolkenluchten en alles daar tussenin. We maken er alleen zo'n puinhoop van. Ach, ik ben gewoon een herdersjongen met een kudde schapen, die fluit speelt op een heuvel. Door iets moois te maken, bezing ik mijn verbazing over het bestaan."

Wilden mensen wel op de foto, hoe won je hun vertrouwen?

"Zonder mijn gids en tolk, die zelf Karen is, was het niet gelukt. Hij voelde mij perfect aan. Terwijl ik gewoon Nederlands praatte met de personen die ik fotografeerde, kon ik vertrouwen op zijn vertaling. Hij wist mijn woorden feilloos over te brengen. De mensen zijn blij dat ze aandacht krijgen. Ze zijn hun land uitgejaagd, zitten nu in een kamp en niemand ziet ze. Ze zijn onzichtbaar."

Nu ben je teruggegaan. Niet alleen, wel zonder Karel. Hoe was dat?

"Zo'n maatje als Karel vind ik niet meer. Ik ben tegen de zestig, dat bouw je niet meer op. Ik heb zo'n belangrijk deel van mijn leven met hem samengewerkt. Ik

moest terug, om af te maken waar we samen mee zijn begonnen. Destijds was Karel al les gaan geven in creatief schrijven aan een groep vluchtelingen. Bewoners van het kamp vroegen of ik iets soortgelijks wilde doen met fotografie. Zo ontstond het plan om ze met fotografie te leren zichzelf zichtbaar te maken voor de wereld. Deze reis is voor mij ook het inlossen van een schuld aan de Karen. Het boek en de tentoonstelling zijn voor Karel en mij zo'n succes geweest. Dat wil ik terugbrengen, zij moeten iets merken van wat wij hier hebben gedaan. Daarom zal ik alles doen om de Karen en het huidige project dat Paul en ik hebben opgezet onder de aandacht te brengen. Ik fotografeer al veertig jaar, wat doe ik verder nog in het leven? Ik kan natuurlijk tulpen gaan kweken, maar ik kan ook de diepte ingaan en misschien kan ik iets betekenen voor de Karen."

Als een echte Don Quichot?

"Natuurlijk. Ik ben nog steeds een waarnemer en kunstenaar, maar wel een die zijn snavel opentrekt. De hypocrisie in dit land gaat me steeds meer tegenstaan. Iedereen is stinkend rijk, het is nooit genoeg. Dan heb ik heimwee naar 'hullie'. Enkele Karen zijn mijn vrienden geworden. Dat is wel het mooiste, dat je ontdekt dat deze mensen net zo zijn als wij. Als wij

In 2003 verschenen de roman 'De Onzichtbaren' van Karel Glastra van Loon (1962) en het fotoboek 'De onzichtbaren in beeld' van Jan Bogaerts (1948) bij uitgeverij L.J. Veen als twee aparte uitgaven. In 2006 verschenen ze samen in één band. Van de foto's is een reizende tentoonstelling gemaakt, die in maart 2005 in première ging. Karel Glastra van Loon, toen al ernstig ziek, las daarbij voor uit zijn boek. Enkele maanden later, op 1 juli 2005, overleed hij.

in hun situatie zouden zitten, zouden we net zo reageren. Waarom denken we hier op 4 mei niet ook aan deze vrijheidsstrijders? Ze proberen een bezetter te verjagen, net als wij in de jaren veertig. We leven toch in een *global village*? We schijnen maar niet te willen begrijpen dat er werkelijk genocide wordt gepleegd op het volk van de Karen. Al zestig jaar verzetten de Karen zich tegen deze volkerenmoord, het is de oudste burgeroorlog ter wereld. Het kan best zo zijn dat de militaire junta de hulp aan slachtoffers van de orkaan

Foto Jan Bogaerts

Nargis saboteert, omdat ruim 60 procent van de getroffen Karen zijn.”

Is de situatie in Mae La sinds 2003 veranderd?

“Die is verder verslechterd. De Thai willen de Karen niet hebben, het probleem is waar ze d n naartoe moeten. Er vertrekken nu dagelijks zo’n honderd mensen naar de Verenigde Staten. Nederland gaat

tachtig vluchtelingen uit een ander kamp opnemen: staatssecretaris Albayrak is ze persoonlijk gaan uitzoeken. De Karen zelf willen het liefst terug naar huis, naar Kawtoelei, hun groene land. In het kamp is geen werk en politieke activiteiten zijn verboden. De Thai gebruiken de illegale vluchtelingen als goedkope arbeidskrachten: voor een hongerloonje werken ze twaalf uur per dag, zeven dagen per week voor Thaise bazen in Mae Sot. In die stad is het alleen maar luxer geworden, grote auto’s, nieuwe restaurants, telefoonwin-

kels. Bijna niemand weet wat zich hier afspeelt. De Birmese junta zaait verdeeldheid onder de Karen, zodat er ook onderling wordt gevochten. Het is geen toeval dat op 18 februari een leider is vermoord van het KNU, de *Karen National Union*, die de strijdende groepen bijna met elkaar had verzoend.”

Hoe ziet het project Timelight@MaeLa eruit?

“Er is een weblog online dat door een collectief van vijf Karen wordt gemaakt en

ONZICHTBAREN IN BEELD

GETALLENSYMBOLIEK

Op acht augustus 1988 (08-08-'88) kondigden Birmese studenten een opstand aan tegen het regime. Al snel sloten mensen uit alle lagen van de bevolking zich aan. Het leger van de junta sloot daarop alle universiteiten en richtte een bloedbad aan: zeker drieduizend mensen werden doodgeschoten, waaronder veel jongeren. Sindsdien is de datum acht augustus voor veel Birmezen emotioneel vergelijkbaar met onze vierde mei. China steunt de junta, onder andere met wapens, en is steeds meer aanwezig in Birma. In sommige steden is het Chinees de voertaal, terwijl de taal van de Karen officieel verboden is. Dat China dit jaar uitgerekend op acht augustus de Olympische Spelen laat beginnen (08-08-'08), is een belediging voor de vele Birmezen die strijden voor een menswaardig bestaan in vrijheid.

beheerd. Paul heeft hun geleerd hoe ze een weblog moesten maken. En hij heeft gezorgd voor het aansluiten van apparatuur en netwerkondersteuning, al die technische zaken. Paul is een echte computernerd die ook mij de afgelopen tien jaar 'digitaal' heeft gemaakt. Ik ben met dat groepje aan de slag gegaan met fotografie. Ik liet ze op een vel papier schrijven wat er op een foto te zien moest zijn. Alle ideeën tekende ik op een bord en zo hebben we verder gewerkt tot ze een beeldverhaal konden maken, hun eigen verhaal. Voor het eerst in hun leven hebben ze de mogelijkheden van woord en beeld leren kennen. Dat is de bedoeling, dat zij zelf hun talenten leren gebruiken en zichzelf voor de wereld zichtbaar maken."

Kunnen de Karen na die twee maanden zelf zorgen voor de voortgang van hun weblog?

"Dat gaat heel behoorlijk, maar voorlopig hebben ze steun en begeleiding nodig. Anders dooft het kaarsje. Stel je voor: het zijn boeren uit de jungle, die gewend zijn te leven met de natuur. Ze vertellen gruwelverhalen, de meest verschrikkelijke dingen

hebben ze meegemaakt. Als kind zagen ze hun ouders vermoord worden, of hoe een buurman op een mijn liep. Toch zijn ze positief, ze willen graag leren en ze werken keihard. Er is geld nodig voor infrastructuur, voor begeleiders, voor een vaste plek om te werken. Zo zijn er zonnepaneeltjes nodig om energie op te wekken voor de camera's en een oplader voor batterijen, dat soort dingen. Met steun van de SP konden we de eerste spullen aanschaffen en de trainingen verzorgen. Mijn droom is dat er twee keer per jaar kunstenaars naartoe gaan om les te geven in fotografie, filmen, schrijven, tekenen, muziek. Cultuur is van levensbelang."

Wat willen de Karen met hun website bereiken?

"Het moet communicatie van twee kanten worden. Nu al kunnen bezoekers van het weblog hun commentaar achterlaten. Al doende leren de makers hun talenten en creativiteit verder te ontwikkelen. De studenten zijn sterk gemotiveerd om hun kennis over te dragen in de Birmese dorpen waar ze vandaan komen. Ze gaan al regelmatig Birma in, op bezoek bij

Foto Jan Bogaerts

Foto Jan Bogaerts

familie en vrienden. Daar fotograferen ze zich suf. In het kamp zijn mobieltjes en digitale camera's erg populair. Iedereen hoopt op een terugkeer naar Birma. Langzaam begint het idee te leven dat communicatie een beter middel is dan een wapen. Via hun weblog kunnen ze in contact komen met de wereld buiten het kamp en laten zien dat een prachtige cultuur dreigt te worden uitgeroeid. Ik heb ze aangespoord om dicht bij zichzelf te blijven en over hun eigen leven te vertellen. Maar de verhalen zullen zeker politiek worden, ze voeren tenslotte een strijd. En dan is er het aspect van eigenwaarde: die groeit als ze weten dat ze gezien worden.

Het gevoel van minderwaardigheid is in het kamp enorm."

Hoe willen Paul en jij het project en de situatie van de Karen hier onder de aandacht brengen?

"Het liefst willen we in samenwerking met bestaande organisaties dit project verder uitbouwen. Om publiciteit te krijgen zijn we bezig de tentoonstelling uit 2005 uit te breiden met materiaal dat ik tijdens deze laatste reis heb geschoten. Zo komt er een video-installatie over zes mensen die ook in het eerste fotoboek staan. Ik heb ze geïnterviewd en gefilmd. Op het moment is video de beste en meest intensieve vorm om dicht bij de werkelijkheid te blijven, authentiek te zijn. Tijd, geluid, beweging, het speelt allemaal een rol. Natuurlijk ben ik subjectief, dat wil ik ook, ik maak iets mee en daar doe ik kond van. Ik zit ergens tussen journalistiek en beeldende kunst. Met de tentoonstelling wil ik eerst Nederland en Europa door en ten slotte naar het gebouw van de Verenigde Naties in New York: dat is de kroon op de intentie het lot van de Karen zichtbaar te maken."

Voorlopig leef je met de Karen?

"Ja, ik wil eraan bijdragen dat deze mensen en hun cultuur zichtbaar worden. De media bieden een beperkt podium. Kranten worden opgekocht door anonieme concerns, commerciële directeurs zijn tegelijk hoofdredacteur. Waarom zou je over Birma publiceren als je daar geen geld mee verdient? Dus maak ik voor de onzichtbaren een eigen, onafhankelijk podium; via de tentoonstelling, het weblog en een nieuw boek. En daarna? Misschien verhuur ik de boel hier en ga ik op reis, in mijn camper."

Meer informatie en link naar het weblog:
www.janbogaerts.nl

Tekst Maja Haanskorf

Van luchtkasteel tot speeltuin

Met circus, theater en muziek is het vijftienjarig jubileum van speeltuin Elckerlyc in Oss gevierd. Wie had kunnen denken dat een ooit troosteloos braakliggend terrein in een stad waar voor kinderen niets te doen was, zou veranderen in een unieke speeltuin? Nou, Mari-Anne Marijnissen (de vrouw van) samen met de lokale SP.

Op een braakliggend terrein tussen betonnen flatgebouwen, verpauperde straten en bumper-aan-bumper geparkeerde statusblikken in Oss, verrees begin jaren negentig op initiatief van de lokale SP iets unieks. Een speeltuin; en niet zo maar één. Kastelen met onderaardse gangen, trappen en klimtouwen. Een Grieks theater voor toneel en poppenkastvoorstellingen, glij- en tokkelbanen, schommels, wippen, zandbakken en een haven met een groot zeeschip. Een speeltuin waar kinderen hun fantasie de vrije loop kunnen laten.

Zondag 8 juni 2008 werd het 15-jarig bestaan van speeltuin Elckerlyc feestelijk gevierd. Mari-Anne Marijnissen kwam samen met een aantal andere vrouwen uit haar wijk de Kortfoort in 1990 op het idee om een speeltuin op te richten in Oss. "Er was helemaal niks voor kinderen", vertelt ze. "Onze dochter Lilian was vier jaar oud. Het enige waar ze in onze wijk kon spelen, was een vieze donkerbruine houten wigwam, waar hangjongeren elke avond vuurtje stookten. Daarom gingen we maar naar speeltuin 't Heike in Nuland. Daar zaten alle ouders met kinderen uit Oss. Ik vond het belachelijk dat er in een grote stad als de onze geen speelgelegenheid was. Daarom besloten Marleen Claassen en ik ons hiervoor in te zetten. We haalden handtekeningen op en maakten een filmpje waarin bewoners uit Oss vertelden waarom ze een speeltuin wilden. Dat lieten we zien aan de toenmalige wethouder. Oss was toen nog echt een gemeente van CDA en VVD. Die partijen zagen een speeltuin niet zitten. En geld was er natuurlijk al helemaal niet voor! Zelfs toen we met

Groot feest

tientallen moeders en kinderen de commissievergadering bezochten en een petitie aanboden, zwichtten ze niet. Alle kinderen keerden met beteuterde gezichten huiswaarts. Het was een SP-project en dat werd per definitie met argusogen bekeken."

Bij de pakken neerzitten? Dat nooit!

Uit een enquête van de SP in het centrum van Oss bleek dat 99 procent van de ondervraagden behoefte had aan een speeltuin voor hun (klein) kinderen.

Mari-Anne: “Toen dacht ik: als we het niet van de gemeente krijgen, dan gaan we gewoon zelf aan de slag. We richtten Stichting de Speeltuyn op en ik belde alle Osse SP-leden voor hulp. Elke avond gingen de vrouwen langs de deuren om donaties op te halen. De mannen haalden van dat geld materialen, om in hun vrije uurtjes speeltoestellen te bouwen. Met Jan en Lilian reed ik ondertussen elke zondag door Nederland om speeltuinen te bezoeken. Het viel me op dat ze allemaal op elkaar leken: een wip, een schommel en een glijbaan op een rijtje. Ik vond er niets aan. Onze speeltuin moest bijzonder worden, een plek waar kinderen hun fantasie konden gebruiken. Via de Landelijke Organisatie voor Speeltuinwerk en Jeugdrecreatie NUSO, kwam ik in contact met kunstenaar Ger de Wilde. Hij ontwierp heel bijzondere speeltuinen: met kastelen, touwladders en speelschepen.”

Er werden tienduizenden guldens opgehaald. Maar dat was helaas niet genoeg om een speeltuin te realiseren. “We hadden bovendien nog niet eens een terrein toegewezen gekregen”, vervolgt Mari-Anne. “Wij vonden het een plicht van de gemeente om bij te dragen aan de unanieme speeltuinwens van de inwoners van Oss. Maar ze deden helemaal niets! Tijd dus voor een nieuwe aanpak. Want bij de pakken neerzitten? Dat nooit! Zeker niet nu we zo’n enorm draagvlak gecreëerd hadden. Met steun van de bewoners en de lokale media werd de druk op de gemeente flink opgevoerd. We organiseerden spandoekacties, bezoeken aan

wethouders en raadsleden, enquêtes en ludieke acties in het centrum van de stad. Er werd een rapport aan de wethouder overhandigd, waarin stond hoe de speeltuin eruit moest komen te zien en wat het allemaal zou gaan kosten. Uiteindelijk zwichtte de gemeente. We kregen een braakliggend terrein van 6000 vierkante meter toegewezen in wijk de Ruwaard. Het zag er niet uit. Dat deel van de wijk was enorm verwaarloosd, echt zo’n hoek waar ze toch niks mee konden. Maar dat gaf niets. Wij hadden nu een plek voor de speeltuin en we hoefden er maar een symbolisch bedrag voor te betalen. Daarnaast kregen we een financiële tegemoetkoming van 40.000 gulden. We plaatsten een bord met de tekst ‘Hier komt de speeltuin’ en startten direct met nieuwe geldinzamelingsacties bij bewoners. Zelf ging ik alle bedrijven en verenigingen af in de omgeving. Het liep allemaal buitengewoon goed.”

“Ger de Wilde maakte het ontwerp. Ossenenaar Ad Schoenmakers had een eigen timmerbedrijfje, met zijn medewerkers zorgde hij voor de uitvoering van het ontwerp. Maar zonder de onvoorwaardelijke steun van honderden vrijwilligers was dat nooit gelukt. Iedereen in Oss hielp mee. Van kinderen, vaders, moeders, opa’s en oma’s tot leden van verenigingen en medewerkers van bedrijven. De een haalde geld op, de ander sjouwde met zand, hield toezicht of deed schilder- en timmerwerk. De speeltuin werd door iedereen gedragen, ongeacht leeftijd, geslacht, nationaliteit of politieke voorkeur. We besloten de speeltuin

Elckerlyc te noemen, een Oudnederlands woord dat ‘iedereen’ betekent. Dat leek ons mooi. Want de speeltuin is gemaakt door iedereen en voor iedereen. Een aantal maanden voor de officiële opening ontvingen we zelfs al een prijs van het NUSO, omdat de speeltuin ook toegankelijk was gemaakt voor gehandicapte kinderen. De gemeente bekeek alles van een afstand, goedkeurend, maar gaf verder geen financiële steun meer. Heel lastig, want de boel moest ook draaiende gehouden worden na de opening en dat lukte gewoon niet met alleen maar vrijwilligers. We hadden al zo veel geld opgehaald via donaties, prijzen en fondsen om de speeltuin op te bouwen en iedereen had er zo veel vrije tijd in gestoken. Op een gegeven moment kun je niet meer aankomen bij de mensen.”

“Organisatie, financiën en onderhoud doen we gewoon zelf”

“Na veel getouwtrek met de gemeente kregen we uiteindelijk toch betaald beheer. De algemene organisatie, de financiën, het organiseren van evenementen en het verrichten van onderhoud aan het terrein en speeltoestellen doen we nog altijd gewoon zelf. Acht jaar na de opening van de speeltuin kregen we onverwachts nog een dreun uitgedeeld van het toenmalige gemeentebestuur. De speeltuin moest verplaatst worden, want hier moest een nieuwe flat komen. We zouden een nieuw terrein krijgen en geld om speeltoestellen te kopen. Echt, we wisten niet wat we hoorden. Na al die enorme inspanningen van alle inwoners van Oss. Respectloos! Uiteraard gingen we niet akkoord. We hebben er vervolgens nooit meer iets van gehoord. Kennelijk wilden ze het gewoon even proberen. Intussen is speeltuin Elckerlyc een begrip in Oss. De kinderen van toen zijn ouders geworden. Hun kinderen spelen nu ook weer in de speeltuin en zelf zetten ze zich in als vrijwilliger. Na de komst van Elckerlyc is de wijk enorm opgeknapt. De oude, verpauperde flats zijn vervangen door nieuwbouw en het park eromheen is mooi aangelegd. De omwonenden helpen mee en houden ’s avonds en ’s nachts een oogje in het zeil. Ik ben er trots op dat de SP dit samen met de inzet van alle Ossenaars heeft bereikt.”

Tekst Marjo van Lijssel
Foto's Paul Peters

DE GROTE SP-ZOMERPUZZEL

De zomerpuzzel van de Tribune bestaat dit jaar uit 24 vragen over internationale cultuur en geschiedenis. De puzzel is verdeeld in twaalf categorieën, elk bestaande uit 2 vragen. De eerste vraag is meestal wat moeilijker, de tweede wat makkelijker. De beide vragen binnen één categorie geven dezelfde letter als oplossing. Van iedere categorie dient u deze ene letter over te brengen naar het schema. Bij iedere vraag staat tussen haakjes aangegeven op welke plaats in het woord deze letter voorkomt. Eventuele leestekens tellen mee als letter, maar spaties niet. Een 'ij' wordt beschouwd als één letter en bij achternamen wordt het tussenvoegsel niet meegerekend. De uiteindelijke oplossing van de puzzel is een woord van 12 letters.

Voorbeeld: De oplossing van de vraag 'Wie was, in een kabinet met Willem Drees, de eerste minister-president van Nederland na WO II? [3, achternaam]' is de derde letter van de achternaam van Willem Schermerhorn, een 'h'.

Stuur uw oplossing (alleen het woord van 12 letters uit het schema) naar de redactie van de Tribune.

1. LANGE HOLLANDSE NACHTEN.

Politieke beslommeringen.

- Wiegel stemde tegen. Er werd een nacht naar hem genoemd. Over welk onderwerp werd er gestemd, in 1999? [8, van het tweede woord]
- De invoering van een gekozen burgemeester werd, in 2005, getorpedeerd door een politieke partij. Welke? [3, van de afkorting]

2 NOOITGEZEGDEN.

Twee uitspraken die niet (precies) gezegd zijn zoals ze de geschiedenis in zijn gegaan.

- "Play it again, Sam." [3, filmtitel]
- "Voetbal is oorlog." [5, voornaam]

3. HISTORISCHE MISSERS.

Welke personen waren niet bepaald visionair toen zij de volgende uitspraken deden?

- "Vliegende machines zwaarder dan lucht zijn onmogelijk." [4, van de titel waaronder van deze Iers-Schotse natuurkundige bekend is geworden; het is ook de naam van een lokale rivier]
- "Peace for our time." [3, voornaam]

CATEGORIE 4: GEVLEUGELDE WOORDEN.

Uit welke Nederlandse films komen de volgende kreten?

- "Het is een onontgonnen knaapje, waarin de hand van een heer nog ploegen kan..." [2, van het tweede woord]
- "Je hebt patsters... En je hebt sukkels... Wij zijn weer de sukkels." [3, van het vierde woord]

CATEGORIE 5: TUSSEN KUNST EN KITSCH.

Twee afbeeldingen van beroemd vee, geportretteerd in bekende kunstwerken. Wie of wat?

- [1, eerste woord van de titel van het werk]

- [3, voornaam van de kunstenaar]

CATEGORIE 6: HARDE WOORDEN.

Er worden zo nu en dan stevige uitspraken gedaan in de Tweede Kamer. Van wie zijn onderstaande citaten?

- "Alle echte minima worden, net als die tuinman, belubberd." [5, voornaam]
- "Ik word hier belazerd door de minister..." [2, voornaam]

CATEGORIE 7: DE JONGENS VAN HET NEDERLANDSE CABARET.

Twee cryptische omschrijvingen. Wie worden er bedoeld?

- Tragiek en Komiek spelende Illusionist. [5, achternaam]
- Functioneel naakte TBS'er. [3, voornaam]

CATEGORIE 8: SLOTWOORDEN.

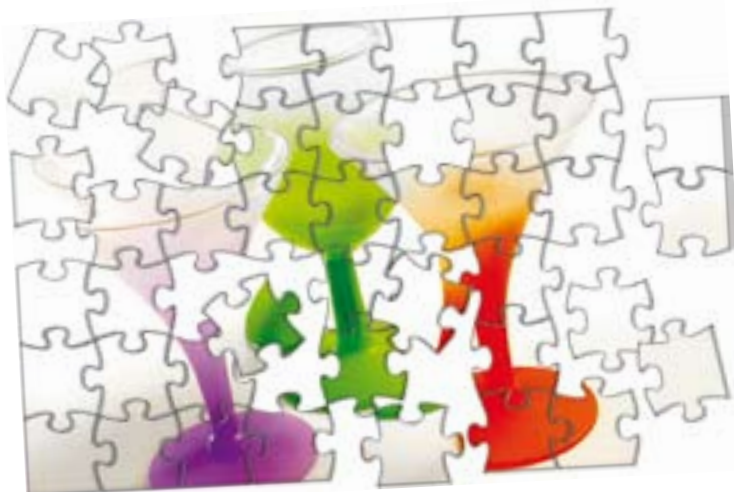
Slotzinnen uit bekende boeken uit de moderne Nederlandstalige literatuur. Gezocht wordt de achternaam van de auteur.

- '...lag het schip stil, met zijn romp en zijn masten weerspiegeld in het water, in regen en wind en zon.' [6]
- 'Licht boven licht.' [3]

CATEGORIE 9: BEKEND VAN TELEVISIE.

Twee moderne tv-series.

- Speurder met blauw bloed. [3, achternaam]
- Tony 'op de divan'. [6 van het tweede woord]

CATEGORIE 10: HEMELS FIGURATIEF.

Twee vakkundig bewerkte plafonds. Gezocht wordt de naam van de maker.

a. [2, achternaam]

b. [2, voornaam]

CATEGORIE 12: HERRIJZENISSEN.

Twee uit de dood herrezen Nederlandse schepen. Welke?

a. [5]

b. [3, van het eerste woord]

CATEGORIE 11: EUROPESE AANWINSTEN?

Hernieuwd elan in Europa. Welk land?

- a. Terug van weggeweest, in (het militaire commando van) de NAVO. [2]
- b. Dracula is nu ook burger van de EU. [1]

SCHEMA (oplossing)

12	11	7	8	4	2	1	5	10	3	6	9
----	----	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---

Stuur uw oplossing, uitsluitend per brief(kaart), vóór 31 juli naar de Puzzelredactie van de Tribune, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

Winnaar cryptogram juni: Martin Meijer, Aarlanderveen

OPLOSSINGEN JUNI

CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 3. Maatgevend - 7 Schrikbeeld - 11 Aangeschoten; 13 Uitoefenen
- 16. Huis - 17 Nauwgezet - 20. Brug - 21. Spieren - 22 Beuken - 23. Draak

Verticaal

- 1. Bed - 2. Inprenten - 4. AZ - 5. Teer - 6. Baden - 8. Constitutie
- 9. Kachel - 10 Kapucyn - 12 Even - 14. Echtbreuk - 15 Vastgoed
- 18. Geremd - 19. Zin

CITATENSLANG

- 1. aArde - 2. Fakkel - 3. beuGel - 4. pUnt - 5 geeN - 6. baaS - 7 Tak - 8. oNder - 9. veEl - 10. bEen - 11. Mooi - 12 pOot; 13 tekOrt; 14 prachtlg; 15 Ton
- 16. Voertuig - 17 kanaAl - 18. zwaKte - 19. bAnaal - 20. Nooit - 21. leder - 23. regEl

‘Afgunst neemt nooit vakantie’ is een uitspraak van Francis Bacon.

Retour Kabul

De vluchteling en de fotograaf

In 2002 ontmoette de Bredase fotograaf Piet den Blanken (1951) de Afghaanse vluchteling Shafiq Farukh (1976). Hij fotografeerde hem tijdens zijn omzwervingen door Europa en na zijn terugkeer naar Kabul.

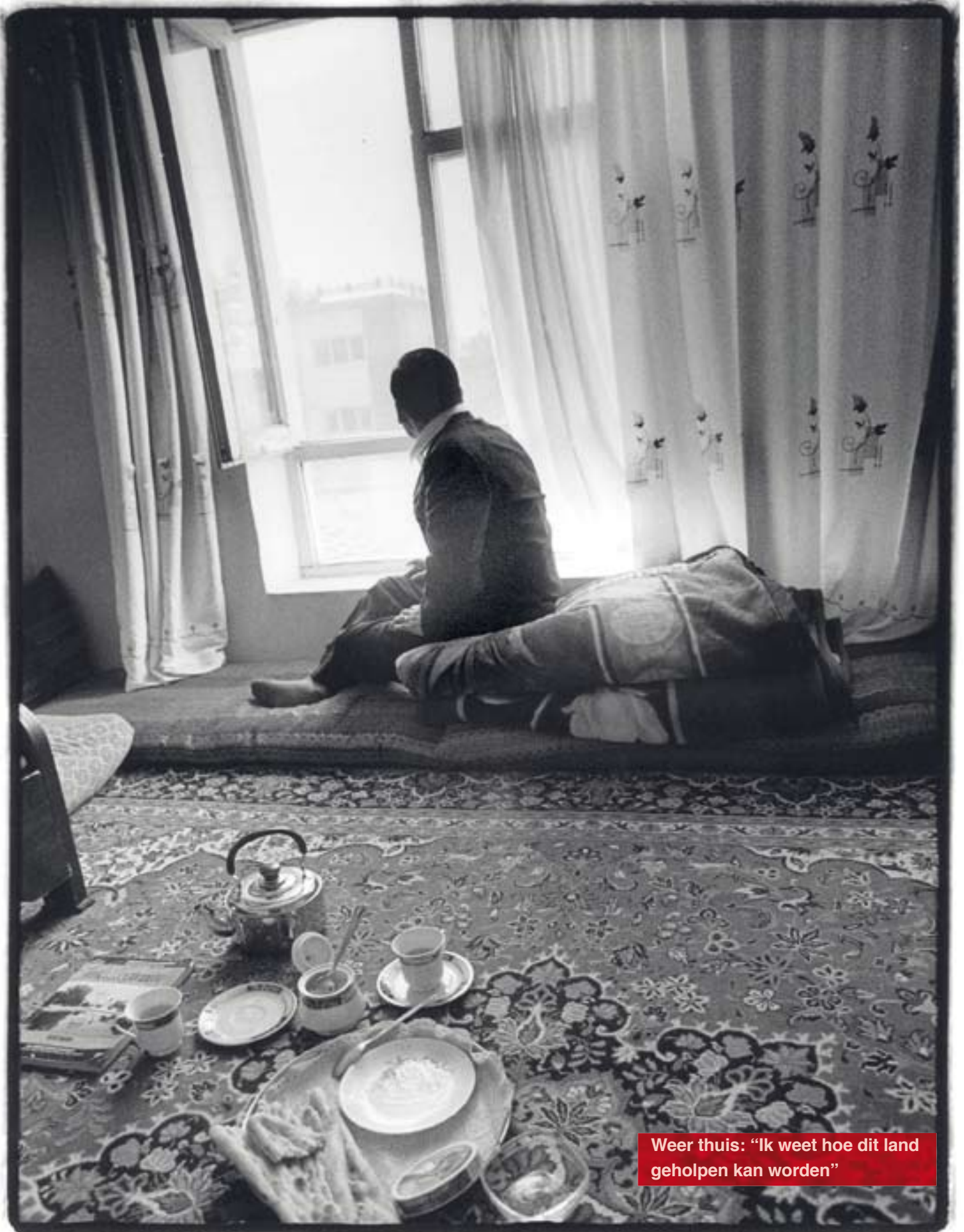
De kust van Lesbos, waar Shafiq aanspoelde

Ineens was daar bericht uit Kabul. “Je moet komen”, mailde hij. “Ik verdien goed, ik ben getrouwd en ik word binnenkort vader. Ik ben gelukkig. Kom gauw.” Het was een uitnodiging die ik niet kon weigeren. Ik had Shafiq Farukh, nu zo gelukkig in Kabul, de voorbije jaren vaak in droevige decors ontmoet en gefotografeerd. Voor het eerst in 2002, toen de

Afghaanse vluchteling met anderen een plastic tentje deelde in het Alexandrapark in Athene. Later kwamen we elkaar bij toeval ook tegen nabij het toen al gesloten vluchtelingenkamp Sangatte. Vanuit Calais wilde Shafiq de oversteek maken naar Engeland, wat mislukte. Hij leed, verstopt in een botenhuis, bittere kou. Vanaf dat moment zouden we contact

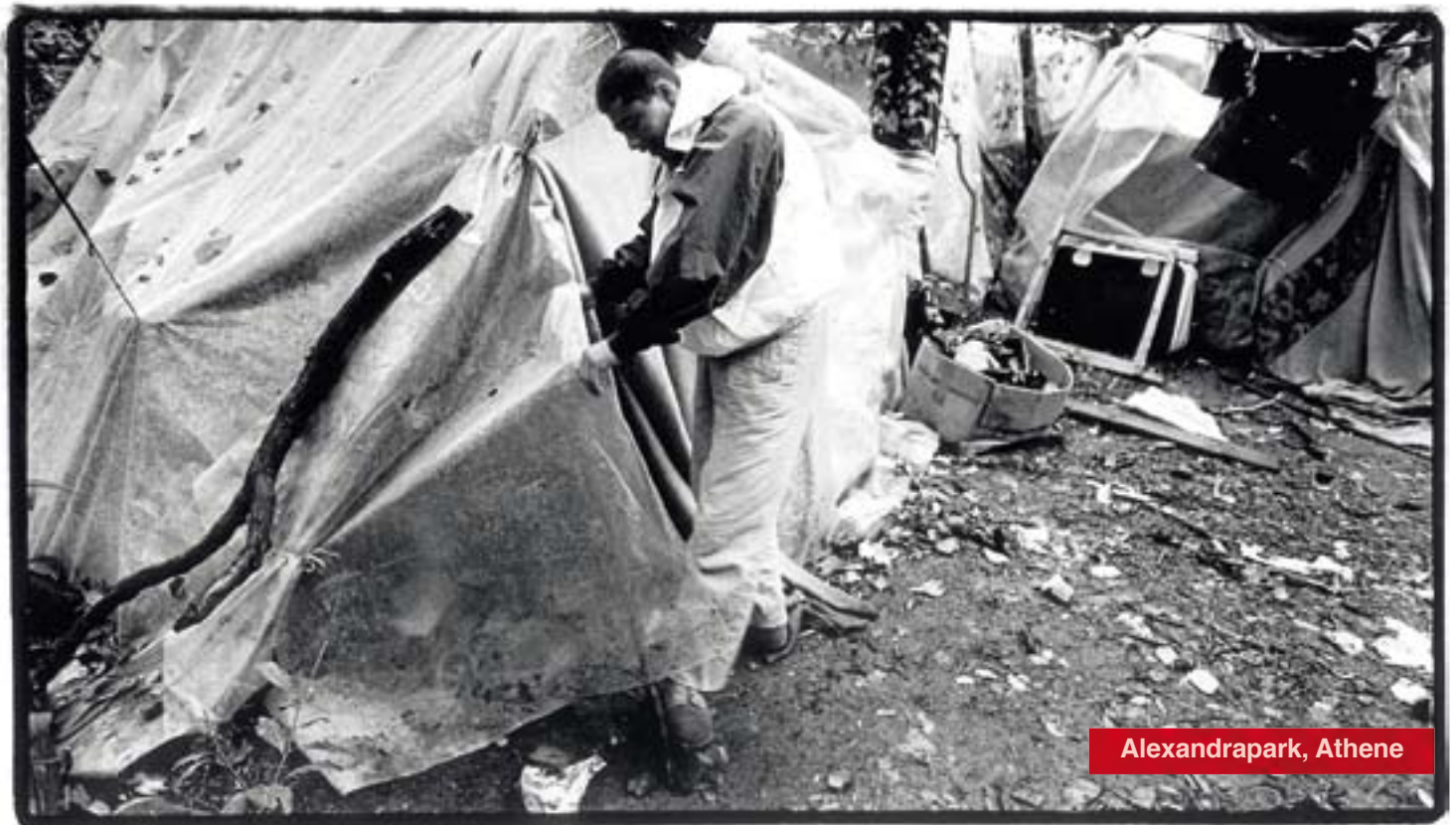
houden en elkaar nog vaak treffen. Ook toen Shafiq in Duitsland belandde, waar hij in verschillende dorpen en steden enkele jaren vergeefs op een verblijfsvergunning wachtte. Hij werkte zwart – als bezorger van reclamefolders, in een hotel en in een bar – en hield geld over om naar zijn ouders en jongere broer in Kabul te sturen. Uiteindelijk zou hij, het wachten op

Weer thuis: "Ik weet hoe dit land geholpen kan worden"

Samengepakt in plastic tenten

Alexandrapark, Athene

een status beu, in 2007 terugvliegen naar zijn vaderland. Ook dat vertrek bracht ik in beeld. Maanden later volgde het mailtje met de uitnodiging die ik wel móest aanvaarden. De fotoserie was immers nog

niet af: het slot lag in Kabul. Shafiq Farukh ontvluchtte Afghanistan in de zomer van 2001. Hij voelde zich bedreigd door de radicale koranstudenten van de Taliban, de machthebbers van dat

moment. Hij trok door Iran, sjokte achter mensensmokkelaars aan te paard door de bergen naar Turkije. In Istanbul zag hij op tv hoe twee vliegtuigen zich in de torens van het World Trade Center in New York

Bittere kou in een botenhuis

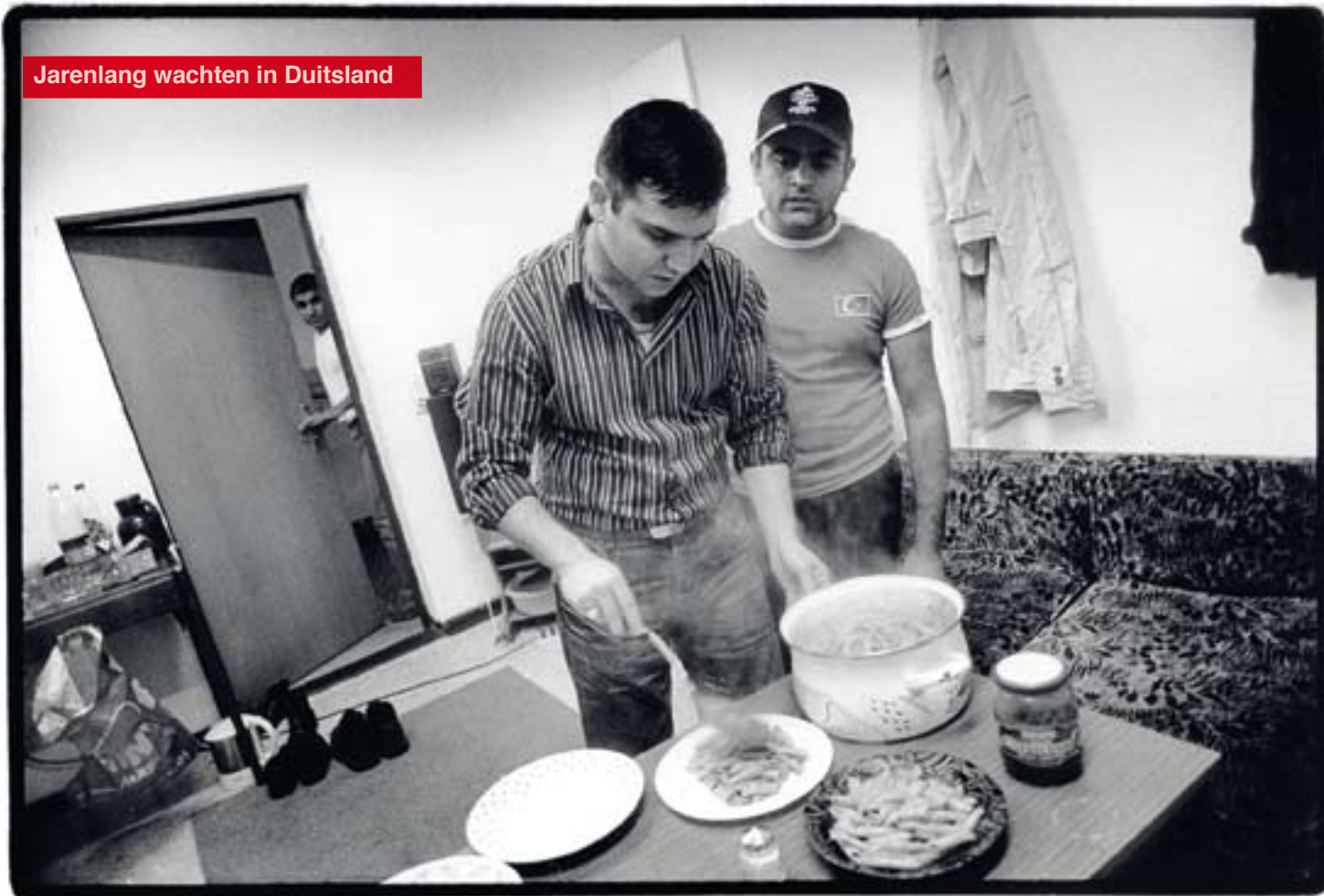
Tussenstation Nederland

boorden, zonder de consequenties voor zijn land te onderkennen. De reis ging verder met een motorboot, die het onderweg naar Lesbos begaf. Shafiq dobberde rond en overleefde de gevaarlijke oversteek, maar

zag landgenoten die hij eerder op zijn reis had ontmoet als lijken aanspoelen op het Griekse eiland. Na Lesbos volgde Athene. Hij verstopte zich in een vrachtwagen met kleding en liet zich meevoeren naar de

Italiaanse havenstad Bari. Via Frankrijk, België en Nederland werd Duitsland in 2003 zijn voorlopige eindstation. Onderweg had hij op verschillende plaatsen illegaal gewerkt om zijn vlucht te

Jarenlang wachten in Duitsland

De verblijfsvergunning kwam niet

Zijn talenkennis komt goed van pas bij de VN

Vader en zoon Farukh herenigd

kunnen betalen. Onderweg leerde Shafiq Engels en Duits spreken.

Dat kwam hem na zijn terugkeer in Kabul goed van pas. Hij vond direct werk bij een wederopbouworganisatie van de Verenigde Naties. Daar ontvangt hij een bovengemiddeld salaris. Zijn vader toonde hem op zekere dag een foto van Helej, dochter van een vriend. Met haar is Shafiq getrouwd. Hij zegt gelukkig te zijn, tussen de ruïnes van Kabul, temidden van zijn familie en vrienden. Met de kanttekening dat hij zijn Afghanistan een bezet land vindt, een *field of war*. "Ik weet beter dan een buitenlander hoe dit land geholpen kan worden. Als Amerika en Europa ons met rust laten, bouwen we zelf een toekomst op. Geef ons de tijd."

Tekst en foto's Piet den Blanken

Foto Karen Veldkamp

“Iemand moet toch weten dat ik het er niet mee eens ben!”

Malu Lüer (23) uit Amsterdam leverde vorige maand haar eerste bijdrage aan de Tribune, met een verslag van de campagne Buurten in de Buurt. Ze is zo dol op Amsterdam, dat ze haar studierichting liet afhangen van het universitaire aanbod in de hoofdstad. Een andere stad kwam voor haar echt niet in aanmerking. Het werd politicologie.

Hoe lang ben je al lid van de SP?

“Sinds de Kamerverkiezingen van januari 2003. Ik mocht nog niet stemmen, maar toen het er naar uitzag dat er opnieuw een kabinet-Balkenende zou komen, werd ik lid. Ik dacht: iemand moet toch weten dat ik het er niet mee eens ben!”

Heb je hobby's?

“Lezen en in het zonnetje zitten. Maar verder probeer ik altijd om wat ik leuk vind te combineren met wat ik móét doen. Zo reken ik de post bezorgen, acties organiseren en schrijven voor de SP ook tot mijn hobby's.”

Wat is je favoriete plek op deze wereld?

“Amsterdam. Ik ben er geboren en getogen. Nooit zou ik ergens anders willen wonen.”

Hoe kun je dat nou weten als je nog nooit ergens anders gewoond hebt?

“Heb ik wel! Een tijdje zat ik in Hoorn. Vond ik te klein. Ook in Frankfurt woonde ik even, maar die stad deed me een beetje aan Rotterdam denken.”

Wat brengt de kapitalist in je naar boven?

“Boeken. Ik heb er belachelijk veel; wel duizend. Als ik in een boekhandel of op een rommelmarkt ben, móét ik gewoon een boek kopen.”

Heb je nog politieke ambities?

“Da's niet echt mijn doel, alhoewel ik het ook niet uitsluit. Maar ik wil sowieso eerst werkervaring opdoen.”

Geloven dat het kan

Anno 2008 zijn er minder 'arme landen', maar niet minder 'arme mensen'. Nog altijd moeten meer dan een miljard mensen van minder dan een dollar per dag rondkomen. Economische groei alleen lost dat probleem niet op en enkel schooljes bouwen ook niet. Armoede is het gevolg van maatschappelijke ongelijkheid en uitsluiting: echte armoedebestrijding is onmogelijk zonder lokale en mondiale machtsverhoudingen te veranderen. Over deze en andere waarheden als koeien, die helaas te vaak worden 'vergeten' in het politieke debat, schreef directeur van ontwikkelingsorganisatie Cordaid René Grotenhuis twaalf heldere essays. Zijn pleidooien tegen 'blauwdrukdenken' en militarisering van de hulp zijn overtuigend, evenals zijn roep om emancipatie van arme bevolkingsgroepen. (DdJ)

Geloven dat het kan
René Grotenhuis
Uitgeverij Ten Have

Commandante

Door Dineke de Zwaan

Iedereen heeft wel een mening over Cuba en over Fidel Castro, maar wat weten we nu eigenlijk echt van hem? In februari droeg hij, na bijna een halve eeuw, de regeringsmacht officieel over aan zijn broer Raúl. Aanleiding voor distributeur Cinema Delicatessen om de tot nog toe niet in Nederland vertoonde film *Comandante* uit 2003 deze zomer (eindelijk) in roulatie te brengen. Daarin geeft Castro antwoord op uiteenlopende vragen die regisseur Oliver Stone (Platoon, Nixon, JFK) hem gedurende drie dagen stelt. De dertig uur beeldmateriaal die dat opleverde, is flink teruggesneden naar een documentaire van 99 minuten. Wat er uit is gehaald weten we niet. Stone koos voor een gespreksverhouding waarbij hij Castro aanmoedigde om zich vooral zo vrij mogelijk te uiten. Dat lijkt Castro op een intelligente manier te doen. Hij typeert zichzelf als een rationeel mens dat altijd aan oplossingen denkt, niet alleen achteruit maar ook telkens vooruit kijkt. Visies op het milieu, technologie, de nieuwe wereldorde en de toekomst van de wereldpolitiek illustreren dat. Gevoelige vragen over martelingen

Foto Gamma/Hollandse Hoogte

(Stone: "Ik heb gelezen dat...") wijst hij van de hand. Hij is een dictator, erkent hij, maar wel in dienst van het volk: "Het is niet mijn stijl om orders te geven. Ik gebruik altijd overtuigingskracht." Historische beelden, van Castro die achter zes microfoons voor een onzichtbaar publiek gedreven zijn verhalen houdt, completeren het interview. Overtuigingskracht heeft hij in deze documentaire zeker. Maar volgens Amnesty International zaten er eind 2007 62 gewetensgevangenen vast op Cuba vanwege hun politieke overtuiging. Minder dan in veel andere landen, maar nog altijd 62 te veel.

BELEVEN

Onlangs ging in Shanghai de expositie **POWER** in première, een overzichtstentoonstelling van het werk van ontwerp bureau Thonik. De meermaals bekreunde huisstijl en het logo van de SP nemen daarin een prominente plek in. Blikvanger op de tentoonstelling is een installatie bestaande uit handgeknoopte, wollen tapijten, gebaseerd op bestaande ontwerpen.

POWER is de komende maanden in verschillende steden en landen te zien.
Kijk voor meer informatie op www.thonik.nl

THEO DE BUURTCONGIERGE

Flauwekul-kaartjes

Ik ben al 25 jaar buschauffeur. Nu komt er 'echte marktwerking' en mag het kaartje duurder worden. Welk kaartje? We hebben de nationale strippenkaart, daar zijn allemaal goedkope varianten op gekomen. Om er een paar te noemen: dalkaartjes, Kan-kaartjes, Met-Elkaartjes, Arriva-dagkaarten, Veolia-dagkaarten, enzovoorts. De officiële nationale strippenkaart wordt daardoor minder verkocht, derhalve dalen de inkomsten. Enkeltje (1 zone) Nijmegen kost 1,60 maar we verkopen het Kan-kaartje: dat is een retour met overstap voor 2,20. U rekt snel: we missen reeds 1 euro. Al die flauwekul is in het leven geroepen omdat de strippenkaart te duur was en de bezetting van de bussen te laag. Maak het OV gratis. Maak minder asfalt, wat we daarmee besparen is reeds voldoende om het OV gratis te maken en iets aan het milieu, de files, en de brandstofverspilling te doen.

Hans Peters, Ottersum

Dertiende maand

Wat een prachtige uitvinding, aan het einde van een druk jaar nog eens een maandsalaris erbij! Wij, ouderen, kennen ook een dertiende maand – maar dan anders. Wij mogen op de maandpremie van onze ziektekostenverzekering eenmaal per jaar een extra maand premie betalen. Zelfs nog iets meer. Er rollen in de loop van het jaar acceptgiro's in de brievenbus, tot een totaal van 150 euro. Bijna alle ouderen hebben wel wat medicijnen, brengen een bezoekje aan een oogarts, of moeten eens bloed laten prikken. Die 150 euro zijn we bijna allemaal gewoon kwijt. Ook ik, terwijl ik eigenlijk toch goed in mijn vel steek. Maar dat vel begint

Prik mee:
PRIKBORD@SP.NL

aardig krap te zitten. Wanneer ontploffen de ouderen eindelijk eens?

F. van Dijk, Nijkerk

De oplettende lezer

Naar aanleiding van de tekst bij de foto Uitgelicht in de laatste Tribune even de vraag of de SP de aanduiding Myanmar eigenlijk wel zou moeten gebruiken voor dat land. Hoewel de naam teruggaat naar lang geleden schijnt het voornamelijk de aanduiding te zijn voor een etnische meerderheid, waardoor het andere etnische groeperingen omlaag drukt. Ook het feit dat de naam in 1989 door het dictatoriale militaire regime eenzijdig (opnieuw) werd ingevoerd zou voor de SP redenen moeten zijn deze naam te negeren, temeer daar de oppositie de naam niet wenst te erkennen.

Jan de Beer, Opsterland

Dank voor uw opmerkzaamheid, we zullen er voortaan op letten. Al is het gebruik van de naam Birma ook niet onomstreden, aangezien dit de naam is die in de koloniale tijd door de Britse overheersers aan het land is gegeven, maar dat terzijde.

De redactie

Embryo-selectie

Blij dat ik indertijd zelf niet als 'fout' embryo ben vernietigd. Want hoeveel buitenstaanders zouden blindheid niet als ondraaglijk en uitzichtloos lijden bestempelen? Ben het met geneticus prof. Galjaard eens dat we ons met embryo-selectie op een hellend vlak bevinden. Trouwens, bij een volgende generatie is de medische wetenschap misschien verder geavanceerd, zoals ook het geval bleek voor een van onze dochters die mijn 'foute' gen erfde. Mijn mening: in onze democratie moet ieder kunnen beslissen over zijn eigen leven, maar respecteer het leven van een ander.

Truus Jonker, Nijkerk

Postbode

Mooie foto van die postbode (Tribune mei). Hij blijft lachen, want aan zijn uniform is te zien dat hij niet bij TNT werkzaam is – en dus nog een dienst mag verlenen, in plaats van de biezen pakken.

Cor Mierop, Dordrecht

Sorry Rob!

In de Tribune van juni is een fout geslopen in het colofon op pagina 2. Anders dan daar vermeld staat, is de foto op de omslag gemaakt door Rob Voss.

25% KORTING OP KAARTJES VOOR DE 50PLUSBEURS!

Alle SP-leden die ouder zijn dan 50 jaar en alle 50plussers in de familie- en kennissenkring van SP-leden bieden we 25 procent korting op de toegangskaartjes voor de 50plusbeurs.

Een bezoek aan de 50PlusBeurs is zeer de moeite waard!

Profiteer van het Tribune-voordeel: u betaalt slechts € 13,50 (i.p.v. € 18,00).

Bovendien krijgt u een heerlijk stuk gebak én de 50PlusGids!

Kaarten bestellen? Bel: (026) 377 97 36 en maak u bekend als SP-lid (€ 2,50 reserveringskosten per bestelling). De kaarten worden thuisgestuurd.

Zestiende editie 50PlusBeurs: woensdag 17 tot en met zondag 21 september 2008 in de Jaarbeurs te Utrecht. www.50plusbeurs.nl

SP

www.sp.nl

“De midvoor is nu trainer geworden”